

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunkiympäristölautakunta pöytäkirja 14.12.2021

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / HW	3
2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta / HW	4
3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat / HW	5
4 § Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat / TLA	6
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmia	7
5 § Resurssiviisauden tiekartan päivitys 2021 / HW	8
- Resurssiviisauden tiekartan päivitys	14
6 § Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) suunnittelutarvehakemuksesta välivarastointialueille osoitteessa Senkkerin metsätie 150, Tuusula / TLA	50
- Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) suunnittelutarvehakemuksesta välivarastointialueille osoitteessa Senkkerin metsätie 150, Tuusula	52
- Lausuntopyyntö liitteineen /Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) suunnittelutarvelupahakemuksesta	54
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus	66
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	67
Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	69
Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus	70
Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa	75
Muutoksenhakuohje 6. Valitus poikkeamispäätökseen ja suunnittelutarveratkaisua koskevassa asiassa	76

Kaupunkiympäristölautakunnan kokous

Aika 14.12.2021 klo 17.00–18.40

Paikka Tikkurila, Kielotie 28, huone 447

Osallistujat

Paikalla

Jäsenet		Varajäsenet	
Aura Anssi, puheenjohtaja	x	Karhunen Anneli	
Ahokas Siri	x (etäyhteys)	Linnakangas Jaakko	
Eklund Tarja, varapuheenjohtaja	x (etäyhteys)	Atzmon Maiju	
Erkkilä Minna	x (etäyhteys)	Nevala Jukka	
Hartikainen Janne	x (etäyhteys)	Isberg Jeppe	
Haverinen Soili	x (etäyhteys)	Axberg Jan	
Iivarinen Oskari	x (etäyhteys)	Garchi Camilla	
Jääskeläinen Jari	x (etäyhteys) (klo 17.00-18.37, §:t 1-5)	Kotila Pirkko	
Karhu Suvi	x (etäyhteys)	Liinakoski Eija	
Kostilainen Anniina	x (etäyhteys)	Manninen Aleks	
Merelä Mikko	x (etäyhteys)	Forsberg Magnus	
Mutanen Tuomas	x (etäyhteys)	Rautavaara Maija	
Rahkala Ville	x (etäyhteys)	Hakala Jaakko	
Suni Antti	x (etäyhteys)	Seppälä Petri	
Tamminen Ida	x (etäyhteys)	Friman Milla	
Virkamäki Pekka	x (etäyhteys)	Pesonen Petrus	
Åstrand Stefan	x (etäyhteys)	Björkell Alex	
Kaupunginhallituksen edustaja		Kaupunginhallituksen varaedustaja	
Abdi Faysal	-	Tammi Visa	
Nuorisovaltuuston edustaja		Nuorisovaltuuston varaedustaja	
Tuomainen Anni	x (etäyhteys)	Mehtälä Henri	
Muut osallistujat			
Westlin Henry, apulaiskaupunginjohtaja va.		x	
Laine Tarja, kaupunkisuunnittelujohtaja		x (etäyhteys)	
Hohti Jonna, talous- ja hallintojohtaja		x	
Hamari Milla, viestintäpäällikkö		x (etäyhteys)	
Nummi Katariina, hallintoasiantuntija, pöytäkirjanpitäjä		x	
Risto Levanto, rakennusvalvontapäällikkö		x (etäyhteys) (klo 17.00-17.33, §:t 1-3)	
Katariina Rautalahti, ympäristöjohtaja		x (etäyhteys) (klo 17.00-18.33, §:t 1-3)	

Jari Viinanen, ympäristöpäällikkö	x (etäyhteys) (klo 17.00-18.33, §:t 1-3)	

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin.

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Anssi Aura

Pöytäkirjanpitäjä Katariina Nummi

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 17.12.2021 klo 11.00 mennessä

Suvi Karhu

Mikko Merelä

Pykälä 6 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 20.12.2021 Vantaan kaupungin internetsivuilla, paatokset.vantaa.fi

1 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / HW

Kaupunkiympäristölautakunta 14.12.2021 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan va. esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Todettiin.

2 § **Pöytäkirjan tarkastajien valinta / HW**

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa ovat Suvi Karhu (varalla Tuomas Mutanen ja Ville Rahkala) ja Mikko Merelä (varalla Antti Suni ja Ida Tamminen).

Kaupunkiympäristölautakunta 14.12.2021 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan va. esitys:

Päätetään

- a) valita pöytäkirjan tarkastajat ja,
- b) että pöytäkirja tarkastetaan perjantaihin 17.12.2021 klo 11.00 mennessä.

Päätös:

Päätettiin

- a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Suvi Karhu ja Mikko Merelä, ja
- b) että pöytäkirja tarkastetaan perjantaihin 17.12.2021 klo 11.00 mennessä.

3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat / HW

Kuullaan seuraava selostus:

Vantaan rakennusvalvonnan osallistuminen TopTen-toimintaan / rakennusvalvontapäällikkö Risto Levanto

Kaupunkiympäristölautakunta 14.12.2021 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan va. esitys:

Merkitään tiedoksi asiantuntijoiden / esittelijöiden selostukset sekä tiedotusasiat.

Käsittely:

Kuultiin seuraava selostus:

Vantaan rakennusvalvonnan osallistuminen TopTen-toimintaan / rakennusvalvontapäällikkö Risto Levanto

Merkittiin, että ympäristöjohtaja Katariina Rautalahti ja ympäristöpäällikkö Jari Viinanen olivat kokouksessa paikalla vastaamassa resurssiviisauden tiekarttaa (asiakohta 5) koskeviin kysymyksiin.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

4 § Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat / TLA

Kaupunkirakenteen ja ympäristön palvelualueen julkaisemat kaavatöiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmat.

Kaupunkiympäristölautakunta 14.12.2021 § 4

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Merkittään tiedoksi.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunkisuunnittelujohtaja Tarja Laine selosti asiaa kokouksessa.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Liite:

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmia

7.12.2021

Uusimmat ja tulevat MRL 63§ Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat

Kaava	Kaavan nimi	OAS julkaisupäivä	Linkki
002508	Vaunukuja 2	7.12.2021	https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/160410_002508_OAS_7.12.2021_Vaunukuja_2.pdf

VD/12181/11.00.00.00/2021

HW/TLA/KR/JV

Vantaan resurssiviisauden tiekartta on kaupungin strategiaa toteuttava ohjelma, joka ohjaa kaupunkia kohti ekologista kestävyyttä ja hiilineutraaliutta vuonna 2030. Tiekartta kokoa yhteisen tavoitteet, joilla hillitään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan muuttuvaan ympäristöön, kehitetään kaupunkia resurssiviisaaksi sekä ylläpidetään ja edistetään luonnon monimuotoisuutta. Tiekartan tavoitteet konkretisoidaan toimenpiteiksi kaupungin toimialojen toteutussuunnitelmissa. Vantaan resurssiviisauden tiekartta hyväksyttiin vuonna 2018 (Kv 18.6.2018) ja tämä on ensimmäinen ohjelman päivitys valtuustokaudelle 2021–2025. Päivityksessä on huomioitu ne muutostarpeet, joita laajenevat ympäristöhaasteet ovat tuoneet mukanaan.

Päivitetyt resurssiviisauden tiekartan tavoitetilana vuonna 2030 on hiilineutraali Vantaa, jossa kaupungin suunnittelu ja toteutus on resurssiviisasta, luonto monimuotoista, luonnonvaroja käytetään kestävästi ja jossa asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen toimintatavat ovat vastuullisia. Entisten neljän etenemiskaistan lisäksi tiekarttaan on lisätty kaksi uutta kaistaa, joiden tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseen ja hiilinielujen vahvistamiseen. Lisäksi tiekarttaan on lisätty tavoitteet kompensatiomahdollisuuksien kehittämiseksi. Päivitetyt tiekartan kuusi kaistaa ovat: Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, Hiilineutraali energia, Materiaalien elinkaari ja kiertotalous, Monimuotoinen luonto, Vastuullinen Vantaa sekä Hiilinielut ja kompensointi.

Resurssiviisauden tiekartan päivitykseen on liitetty vuonna 2019 valmistuneen Kiertotalouden tiekartan tavoitteet. Lisäksi toimialalla on vuoden 2021 aikana valmisteltu erilliset selvitykset puurakentamisen sekä kasvikattojen edistämisen keinoista, ja nämä työt on huomioitu resurssiviisauden tiekartan tavoitteissa. Myös ilmanlaatua koskevat tavoitteet on kirjattu resurssiviisauden tiekarttaan, mutta meluasioita hallitaan erillisen Meluntorjunnan toimintasuunnitelman kautta. Pohjavesiä suojellaan erillisen Pohjavesien suojelusuunnitelman avulla.

Resurssiviisauden tiekartan päivitystyötä on ohjannut poikkihallinnollisen strategiateeman johtoryhmä, Hiilijory. Tiekartan päivitystä on koordinoanut kaupungin ympäristökeskus. Päivitys on laadittu tiiviissä vuorovaikutuksessa kaupunkiorganisaation eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteiden pohdintaan on osallistettu myös asukkaita ja yrityksiä. Mielipiteitä on kartoitettu kyselyin ja työpajoissa. Lopuksi tiekarttaluonnoksesta pyydettiin kommentit kaupungin keskeisiltä asiantuntijoilta sekä seuraavilta sidosryhmittä: HSY (Helsingin Seudun Ympäristöpalvelu), HSL (Helsingin Seudun Liikenne), Vantaan Energia Oy, VTK kiinteistöt Oy, VANTTI, VAV-konserni sekä Mercuria kauppaoppilaitos Oy.

Hiilineutraalius 2030

Vantaa on vastannut hiilineutraaliustavoitteellaan 2030 osaltaan kansainväliseen tavoitteeseen, jolla ilmaston lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen. Vantaan päästöt ovat pitkään olleet laskusuunnassa. HSY:n (Helsingin seudun ympäristöpalvelut) laskelmien mukaan vuoden 2020 päästöt olivat Vantaalla 883 kt CO₂-ekv. (hiilidioksidiekvivalenttia), eli reilu 18 prosenttia alhaisemmat verrattuna vuoteen 1990. Asukaskohtaiset päästöt ovat laskeneet huomattavasti enemmän eli 47 prosenttia vuodesta 1990, koska vantaalaisia on nyt noin 80 000 enemmän.

Vaikka Vantaan kaupunkiorganisaation suorat päästöt ovat vain noin 10 prosenttia kaupunkialueella syntyvistä päästöistä, on välillinen vaikutus päästöihin moninkertainen muun muassa kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden, kuten Vantaan Energian sekä asumisen ja maankäytön

ohjauksen kautta. Arvioiden mukaan kaupunki voi ohjauskeinoilla ja tytäryhtiöidensä kautta vaikuttaa vähintään neljänsäksentoiseen prosenttiin kaupungin alueella syntyvistä päästöistä

Hiilineutraali Vantaa vuonna 2030 tarkoittaa, että Vantaan alueella tulee vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 prosenttia vuoden 1990 päästöihin verrattuna ja kompensoida jäljelle jäävät päästöt hiilinieluilla tai esimerkiksi rahoittamalla vähähiilisyteen tähtääviä hankkeita muualla. Hiilineutraaliuden saavuttamiseksi Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen tulee olla enintään 214 kt CO₂ -ekv. vuonna 2030.

Tiekartan päivitystä varten laaditussa konsulttiselvityksessä tarkasteltiin kahta skenaariota hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. Toisessa arvioitiin hiilineutraaliuden saavuttamista suhteessa niihin toimenpiteisiin, joiden jo tiedetään toteutuvan kaupungin ja valtion toimesta (Business as usual, BAU-skenaario). BAU-skenaariossa päästöt vähenevät 62 prosenttia verrattuna vuoteen 1990.

HNV-skenaariossa (Hiilineutraali Vantaa) päästöt vähenevät 80 prosenttia verrattuna vuoteen 1990. Tavoite saavutetaan, kun kaukolämmön ja öljylämmityksen päästöt poistuvat ja jäljelle jää lähinnä sähkölämmityksen, kulutussähkön, liikenteen sekä teollisuuden ja työkoneiden päästöjä. Suurimmat suhteelliset päästövähennykset saavutetaan lämmityksessä (kaukolämpö sekä öljylämmitys -100 prosenttia), jätteiden käsittelyssä (-94 prosenttia) sekä liikenteessä (-82 prosenttia).

Vantaan resurssiviisauden tiekartan visio ja tavoitteet, valtuustokausi 2021–2025

Päivitetyn resurssiviisauden tiekartan tavoitetilaksi vuonna 2030 asetettiin hiilineutraali Vantaa, jossa kaupungin suunnittelu ja toteutus on resurssiviisasta, luonto monimuotoista, luonnonvaroja käytetään kestävästi ja jossa asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen toimintatavat ovat vastuullisia.

Tiekartan kaistoittaisille tavoitteille määriteltiin indikaattoreita, joilla seurataan niiden toteutumista. Tarkemmat toimenpiteet vastuutahoineen, aikatauluineen ja mittareineen kirjataan toimialakohtaisiin toteutussuunnitelmiin.

Tavoitteet kaistoittain ovat:

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

Resurssiviisaasti toteutettu yhdyskuntarakenne mahdollistaa vantaalaisille kestävän ja vähäpäästöisen elämäntavan, kestävät liikkumismuodot ja luonnon arvojen turvaamisen. Maankäytön ratkaisuilla voidaan merkittävästi vähentää Vantaan alueen kasvihuonekaasupäästöjä esimerkiksi vaikuttamalla rakennusten energiankulutukseen, uusutuvan energian käyttöön ja liikennetarkaisuihin. Vaikutukset syntyvät viiveellä vuosien kuluttua ja ovat pitkäkestoisia. Liikenteen päästöt olivat 40 prosenttia kaikista päästöistä Vantaalla vuonna 2020. Hiilineutraaliuden edellyttämä liikenteen päästövähennystarve on 29 kt CO₂-ekv. vuodessa.

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen kaistan tavoitteeksi on asetettu, että hiilineutraalius ja resurssiviisaus ovat maankäytön suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtina. Lisäksi kaupunki integroi ilmastonmuutoksen sopeutumistoimet suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon. Tavoitteena on myös, että viherrakenne on terveyttä tukeva ja hyvinvointia luova. Lisäksi säilytetään ja parannetaan viheralueiden saavutettavuutta. Liikkumistarvetta vähennetään muun muassa luomalla hyvät edellytykset kestäväälle liikkumiselle. Samalla edistetään ajoneuvojen vähäpäästöisyyttä ja parannetaan ilmanlaatua.

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen -kaistan tavoitteiden toteutumista seurataan muun muassa seuraavilla indikaattoreilla: Tiiviisti asuttujen alueiden osuus, Tiiviillä alueilla asuvien osuus, Ilmasto/hiilineutraaliusselvitys tehty merkittävimmissä kaavakohteissa (kpl/osuus), Palvelujen saavutettavuus, Erityyppisten viheralueiden riittävyys- ja saavutettavuusmittarit kaavarunkotöitä ja asemakaavahankkeita varten, Kestävien liikkumistapojen osuus (kulkumuotojakauma, %), Pyöräilijöiden määrä, Sähkö- ja kaasuautojen osuus autokannasta, Ilmanlaatu huono tai erittäin huono.

Hiilineutraali energia

Energiantuotanto ja -kulutus aiheuttavat valtaosan Vantaan ilmastopäästöistä. Kaukolämmitettyjen rakennusten kerrosneliöiden osuus koko kaupunkialueella on noin 70 prosenttia. Tavoitteena on, että Vantaalla vähennetään lämmityksen päästöjä ja Vantaan alueella on luovuttu lämmityksessä fossiilisista polttoaineista vuoteen 2030 mennessä. Energiatohokkuutta parannetaan systemaattisesti niin omissa kiinteistöissä kuin koko kaupunkialueen kiinteistöissä edistämällä kiinteistöjen ja asuntojen energiaremontteja. Hiilineutraali Vantaan Energia 2030 -tavoite ja toimenpiteet vaikuttavat suoraan kaukolämmön päästöihin ja sähkön osalla epäsuorasti alentaen sähkön valtakunnallista päästökertoimen keskiarvoa.

Vantaan Energia lopettaa fossiilisten (kivihiili, turve, maakaasu) polttoaineiden polttamisen vuoteen 2026 mennessä ja etenee tämän jälkeen hiileneutraaliksi. Jätevoimalan laajennus ja maailman suurin lämmön kausivarasto mahdollistavat fossiilisista polttoaineista luopumisen. Tavoitteena on myös, että Vantaalla vähennetään käyttösähkön päästöjä. Kulutussähkön päästöjä vähennetään korvaamalla vanhoja laitteita energiatohokkaammilla, tuottamalla itse uusiutuvaa sähköä aurinkopaneeleilla ja hankkimalla päästötöntä sähköä. Lisäksi lisätään uusiutuvan energian osuutta.

Hiilineutraali energia -kaistan tavoitteiden toteutumista seurataan muun muassa seuraavilla indikaattoreilla: Vantaan alueen lämmityksen ja sähkön käytön päästöt (1000 t CO₂-ekv.) ja ne verrattuna vuoteen 1990 (%), Vantaan alueen sähkön käytön päästöt (1000 t CO₂-ekv.) ja ne verrattuna vuoteen 1990 (%), Uusiutuvan energian kaukolämmön tuotannon osuus (%) ja aurinkosähkön tuotanto (KWp), maalämmön tuotanto (MWh) ja kaupunkikonsernin uusiutuvan energian hankinta (%).

Materiaalien elinkaari ja kiertotalous

Vantaan kaupunki on yksi nopeimmin kasvavista kaupungeista Suomessa. Rakennetulla ympäristöllä on ratkaiseva merkitys ilmastomuutoksen hillinnässä, sillä rakennukset aiheuttavat kolmanneksen Suomen ilmastopäästöistä. Rakennusten elinkaaren aikaisista kasvihuonekaasupäästöistä rakennusmateriaalien osuus on merkittävä. Merkittäviä päästöjä aiheuttaa myös esirakentaminen. Rakennusmateriaalien merkitys kasvaa edelleen rakennusten energiatohokkuuden parantuessa ja käytön aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentyessä.

Vantaalla on purku- ja kierrätysmateriaalien sekä maamassojen uusiokäytön kehittämisessä runsaasti mahdollisuuksia. Uusiokäytön kehittämisellä voidaan vähentää liikenteen aiheuttamia päästöjä sekä kaupungille aiheutuvia kustannuksia. Purku- ja kierrätysmateriaalien ja maamassojen uusiokäytön kehittäminen nähdään Vantaalla myös mahdollisuutena yrittäjyyden ja työllisyyden edistämiseksi.

Resurssiviisaassa kaupungissa jakamistalous on merkittävässä roolissa. Kaupungin rooli jakamistalouden edistämiseksi on yhtäältä toimia mahdollistajana ja toisaalta varmistaa omistamiensa ja omassa käytössä olevien resurssien tehokas hyödyntäminen ja yhteiseen käyttöön avaaminen. Jätehuollon kehittämisessä korostetaan aiempaa enemmän kiertotalouden merkitystä jätteen syntyä ehkäisemällä.

Tavoitteiden mukaan Vantaalla edistetään vähähiilistä rakentamista. Ympäristöministeriön tavoitteena on, että rakennuksen elinkaaren aikaista hiilijalanjälkeä ohjataan lainsäädännöllä 2020-luvun puoliväliin mennessä. Vantaan kaupunki ottaa kriteerit asteittain käyttöön jo ennen lainsäädännöllistä pakkoa omassa rakentamisessaan ja laajentaa niiden käyttöönottoa ohjauksen kautta myös kaupunkikonsernin ja yksityisten toimijoiden rakentamiseen.

Tavoitteena on myös rakentamisen kiertotalouden edistäminen. Myös infrarakentamisen ja massojenhallinnan hiilijalanjälkeä vähennetään. Vuonna 2019 valmistunut Vantaan maa- ja kiviainesten hallinnan toimintaohjelma on jalkautettu ja tavoitteena on teemakohtaisesti etsiä keinoja hallinnan edistämiseksi. Lisäksi päämääränä on keskeisten toimintatapojen yhtenäistäminen sekä yhteistyön lisääminen kaupungin sisällä ja HSY:n kanssa.

Jakamistalouden edellytyksiä kehitetään. Tilojen, aineistojen, esineiden ja koneiden lainaaminen ja yhteiskäyttö tukevat jakamistaloutta ja resurssiviisasta, kestävä elämäntapaa. Tämän lisäksi kehitetään jätehuoltoa kiertotaloutta tukevaksi.

Materiaalien elinkaari ja kiertotalous -kaistan tavoitteiden toteutumista seurataan muun muassa seuraavilla indikaattoreilla: Kaupungin hankkeet, joissa vähähiilisen rakentamisen kriteerit ovat käytössä, Puurakentamisen kehittyminen Vantaalla, Tonttivaraukset vähähiiliseen rakentamiseen, Tehdyt purkukartoitukset (kpl, %), Purkukohteista kierrätykseen menneet materiaalit (t, %), Massojen hallinnan kautta kierrätetyt maamassat (t), Täyssähköautojen määrä, joissa on yhteiskäyttösovellus, Kirjaston kautta varattujen laitteiden lainaus- ja käyttökerrat, Kalusteiden ja irtaimiston kierrätyskonsepti on käytössä, Yhdyskuntajätteen kierrätys-%, Hankittujen kertakäyttömuovituotteiden määrä (t), Rakennusjätteen määrä (t).

Monimuotoinen luonto

Resurssiviisauden tiekartassa on uutena kaistana Monimuotoinen luonto. Luonnon monimuotoisuudella eli biodiversiteetillä tarkoitetaan elinympäristöjen ja lajien kirjoa sekä lajien sisäistä perinnöllistä monimuotoisuutta.

Vantaan tavoitteena on, että luonnon monimuotoisuutta lisätään, suojellaan ja vahvistetaan suunnitelmallisesti. Lisäksi vahvistetaan toimia metsä- ja suoluonnon monimuotoisuuden parantamiseksi. Myös vesistöjen luonnontilaisuutta ja monimuotoisuutta parannetaan ja varmistetaan kattava avoimien alueiden verkosto. Lisäksi Tehostetaan haitallisten vieraslajien torjuntaa ja suojellaan luontoa kulumiselta.

Monimuotoinen luonto -kaistan tavoitteiden toteutumista seurataan muun muassa seuraavilla indikaattoreilla: Luonnonsuojelualueiden osuus % pinta-alasta, Metsäiset alueet, Vähintään 80-vuotiaan metsän osuus, Pintavesien ekologinen tila, Purovesien laadun seurantatulokset, Hoidossa olevat arvoniityt (pinta-ala), Kaupungin järjestämien vieraslajitorjuntatalkoot, Toteutetut reitit luonnonsuojelualueilla (metriä).

Vastuullinen Vantaa

Vastuullinen Vantaa -kaista kattaa kaikki vantaalaiset – niin asukkaat, kaupungin työntekijät kuin yritykset ja yhteisöt. Kaista sisältää kestävä elämäntapaan, ympäristökasvatukseen ja koulutukseen sekä ympäristöjohtamiseen ja työn tekemisen tapoihin liittyviä toimenpiteitä.

Kaupungeilla on merkittävä rooli ilmastotyössä ja kuntalaisten kestävä elämäntavan mahdollistamisessa. Myös kaupungin palvelutarjonnassa, kuten kirjastoissa, nuorisotiloissa, kouluissa ja

päiväkodeissa, on tärkeitä tuoda esille kestävän elämäntavan taitoja, tietoja ja tapoja normaalin toiminnan yhteydessä.

Tavoitteiden mukaan ympäristövastuullisuudesta viestitään innostavasti ja mahdollistetaan vuorovaikutteinen osallistuminen. Lisäksi Vantaalla kasvatetaan ja tuetaan kuntalaisia kestävään elämäntapaan ja ympäristövastuullisuuteen. Keskeistä on myös ruoan ympäristövaikutusten vähentäminen ja kaiken kaikkiaan kaupunkiorganisaation ympäristövastuullisuuden lisääminen.

Suomen neljänneksi suurimpana kaupunkina Vantaan tekemillä valinnoilla on merkitystä. Hankintojen osuus on yli puolet kaupungin budjetista, ja hankinnat ovatkin konkreettinen tapa toteuttaa kaupungin strategiaa. Tavoitteena onkin ympäristövastuullisten hankintojen edistäminen. Lisäksi kaupunki edistää yritysten ja yhteisöjen ympäristövastuullisuutta. Elinkeinoelämän, oppilaitosten, tutkimuslaitosten, järjestöjen sekä kaupungin ja tytäryhteisöjen välistä ympäristöyhteistyötä tiivistetään ottamalla käyttöön Ilmastokumppanuushankkeessa tunnistettuja toimintamalleja.

Vastuullinen Vantaa -kaistan tavoitteiden toteutumista seurataan muun muassa seuraavilla indikaattoreilla: Mediatiedotteiden määrä, osallisuustoimenpiteiden määrä, Kampanjoiden, kurssien määrä ja tavoitavuus, Vantaan ateriapalveluiden hiilijalanjälki, Hävikkiterminaalin läpi kulkenut hävikki (kg/v), Ruoka-apuverkoston tavoittamat asukkaat (hlö/vko), Elinkaaritarkastelu otettu käyttöön merkittävimmille tuoteryhmille, Ekotukihenkilöiden määrä, Green deal -sopimusten tavoitteet toteutettu, Ympäristöjärjestelmien määrä ja Ilmastoyhteistyö yritysten kanssa (kpl).

Hiilinielut ja kompensointi

Hiilineutraalius tarkoittaa, että alueellisesti Vantaalla kasvihuonekaasupäästötase on nolla. Vantaan hiilineutraaliustavoitteessa päästöjä on vähennetty vähintään 80 prosenttia vuonna 2030 verrattuna vuoteen 1990. Loput 20 prosenttia voidaan sitoa kasvillisuuteen, maaperään ja puurakentamiseen tai hankkimalla päästövähennyksiä muualle. Hiilikädenjäljen huomioiminen on myös noussut esille. Mikäli päästövähennyksissä ylitetään 80 prosentin osuus vähentää se tarvetta hankkia kompensoitavia.

Vantaalla selvitetään koko kaupunkialueen päästöjen kompensointi. Samalla hiilinielujen ja hiilivarastojen vahvistetaan. Lisäksi päästöjen kompensointi aloitetaan oman toiminnan päästöjen osalta selvittämällä keinoja ja arvioimalla kompensoitava osuus. Vantaan kaupungin energiankulutuksen, työtekijöiden liikkumisen ja työmatkojen ilmastopäästöjen kompensointi otetaan käyttöön vaiheittain vuoteen 2030 mennessä. Ennen käyttöönottoa käydään läpi muiden kaupunkien kokemukset ja mallit sekä selvitetään toimintatavat ja tarvittava ohjeistus ja sopimukset.

Hiilinielut ja kompensointi -kaistan tavoitteiden toteutumista seurataan muun muassa seuraavilla indikaattoreilla: Kompensoidut kaupungin alueelliset päästöt (kt CO₂), Vantaan alueen hiilivaraston muutos (kt CO₂) ja vuotuinen hiilinielu (t CO₂/vuosi), Puurakentamiseen sitoutunut hiili (t CO₂, t CO₂/vuosi), Hiilikädenjälki.

Resurssiviisauden tiekartan toimeenpano, seuranta ja raportointi

Vantaan resurssiviisauden tiekartan tavoitteet konkretisoidaan toimenpiteiksi kaupungin toimialojen toteutussuunnitelmissa. Tiekartan tavoitteiden ja toimialojen toimenpiteiden etenemistä seurataan Ympäristövahti-palvelussa, joka otetaan kaupunkitasoisesti käyttöön keväällä 2022.

Tiekartan tavoitteiden ja toteutussuunnitelmien toimenpiteiden toteutumisesta koostetaan vuosittain Ympäristövastuuraportti. Työn etenemisen lisäksi Ympäristövastuuraporttiin kootaan katsaus hyvistä

esimerkeistä, joita kaupungissamme on tehty resurssiviisauden ja hiilineutraaliuden eteenpäinviemiseksi. Lisäksi raporttiin liitetään ympäristötilinpito. Jatkossa Ympäristövastuuraportti sekä toimialojen omat toteutussuunnitelmaraportoinnit tuotetaan Ympäristövahti-työkalulla. Resurssiviisauden tiekartassa on myös esitetty Vantaan hiilibudjetti 2025 ja 2030 sekä hiilineutraaliuden kehityksen seuranta.

Resurssiviisauden tiekartan päivitys viedään lautakuntiin tiedoksi kaupunginvaltuuston hyväksynnän jälkeen.

Kaupunkiympäristölautakunta 14.12.2021 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan va. esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä resurssiviisauden tiekartan päivitys ja
- b) esittää se edelleen hyväksyttäväksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle

Käsittely:

Kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja Anssi Aura esitti asian jättämistä pöydälle. Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle kaupunkiympäristölautakunnan seuraavaan kokoukseen.

Liitteet:

- Resurssiviisauden tiekartta, valtuustokausi 2021–2015

Täytäntöönpano: Ote kaupunginhallitukselle

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

ympäristöpäällikkö Jari Viinanen, puh. 040 723 8353
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Resurssiviisauden tiekartta

-valtuustokausi 2021–2025

Sisällysluettelo

Esipuhe.....	2
1. Taustaa.....	3
2. Vantaa vastaa ilmastonmuutoksen haasteeseen.....	7
2.1. Päästöjen kehitys Vantaalla vuodesta 1990 vuoteen 2030.....	8
2.2. Kuluttamisen päästöt Vantaalla.....	10
3. Vantaan resurssiviisauden tiekartta.....	11
3.1. Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen.....	12
3.2. Hiilineutraali energia.....	16
3.3. Materiaalien elinkaari ja kiertotalous.....	19
3.4. Monimuotoinen luonto.....	22
3.5. Vastuullinen Vantaa.....	27
3.6. Hiilinielut ja kompensointi.....	31
4. Toimeenpano, seuranta ja raportointi.....	33
Tekstissä käytettyjä käsitteitä.....	34
Lähteet.....	36

Esipuhe

Vantaa on sitoutunut saavuttamaan hiilineutraaliuden vuonna 2030. Kaupungin tavoitteet ja toimet ilmasto- ja ympäristötyön toteuttamiseksi ja ympäristövastuun kantamiseksi kirjattiin vuonna 2018 resurssiviisauden tiekarttaan. Nyt käsissäsi on tämän tiekartan päivitys valtuustokaudelle 2021–2025. Päivityksessä on huomioitu ne muutostarpeet, joita laajenevat ympäristöhaasteet ovat tuoneet mukanaan. Lisäksi tiekartassa näkyvät opit, joita aikaisemmalta kaudelta olemme saaneet.

Päivitetyin resurssiviisauden tiekartan tavoitetilana vuonna 2030 on hiilineutraali Vantaa, jossa kaupungin suunnittelu ja toteutus on resurssiviisasta, luonto monimuotoista, luonnonvaroja käytetään kestävästi ja jossa asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen toimintatavat ovat vastuullisia.

Tiekartta toteuttaa kaupungin strategiaa. Ilmastotyötä tukee myös poikkihallinnollisesti johdettava Hiilineutraali Vantaa -strategiateema, jolla varmistetaan kaikkien toimialojen osallistuminen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Hiilineutraalisuus onkin mahdollista saavuttaa vain yhdessä tekemällä. Tarvitaan yhteistyötä valtion, kaupunkien, asukkaiden, yritysten, yhteisöjen ja tutkimus- ja oppilaitosten välillä. Lisäksi tarvitaan osallistamista, ja meidän tulee löytää uusia toimintatapoja sekä kestäviä kulutusvalintoja. Ennen kaikkea meidän tulee löytää viisautta, jotta voimme toteuttaa ympäristövastuutamme myös taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävin ja vaikuttavin ratkaisuin.

Tiekartta on laaja ja tavoitteiden kirjo suuri. Toteuttamisen kannalta edessä ei ole helppo taival, mutta se on välttämätön. Toteuttamiseen tarvitaan myös riittävät resurssit osaamisen kehittämiseen ja investointeihin. Rakennamme hyvinvoivaa ja ekologisesti kestävä Vantaata meille ja tuleville kuntalaisille.

Ilmastonmuutoksen hillintätoimet eivät tarkoita kurjempaa tulevaisuutta vaan erilaista ja uudenlaista tapaa elää, ajatella ja toteuttaa arjen asioita – vastuullisuutta yhteisen maapallomme ihmisten ja luonnon hyvinvoinnista. Lisäksi muutokset tuovat mukanaan Vantaalle mahdollisuuksia kehittää hyvinvointia, elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä.

Resurssiviisauden tiekartan päivitystyötä on ohjannut poikkihallinnollisen strategiateeman johtoryhmä, Hiilijory. Tiekartan päivitystä on koordinoanut kaupungin ympäristökeskus. Päivitys on laadittu tiiviissä vuorovaikutuksessa kaupunkiorganisaation eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteiden pohdintaan on osallistettu myös asukkaita ja yrityksiä. Mielipiteitä on kartoitettu kyselyin, kommenttikierroksin ja työpajoissa. Kiitos kaikille työhön osallistuneille.

Rakennetaan hiilineutraali ja resurssiviisas Vantaa yhdessä!

Ritva Viljanen
kaupunginjohtaja

Henry Westlin
apulaiskaupunginjohtaja va.
Kaupunkiympäristön toimiala

Riikka Åstrand
apulaiskaupunginjohtaja
Kaupunkikulttuurin toimiala

Timo Aronkytö
apulaiskaupunginjohtaja
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Katri Kalske
apulaiskaupunginjohtaja
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

1. Taustaa

Resurssiviisauden tiekartta on kaupungin strategiaa toteuttava ohjelma, joka ohjaa kaupunkia kohti ekologista kestävyyttä ja hiilineutraaliutta vuonna 2030. Tiekartta kokoaa yhteen tavoitteet, joilla hillitään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan muuttuvaan ympäristöön, kehitetään kaupunkia resurssiviisaaksi sekä ylläpidetään ja edistetään luonnon monimuotoisuutta. Tiekartan tavoitteet konkretisoidaan toimenpiteiksi kaupungin toimialojen toteutussuunnitelmissa. Vantaan resurssiviisauden tiekartta hyväksyttiin vuonna 2018 ja tämä on ensimmäinen ohjelman päivitys valtuustokaudelle 2021–2025.

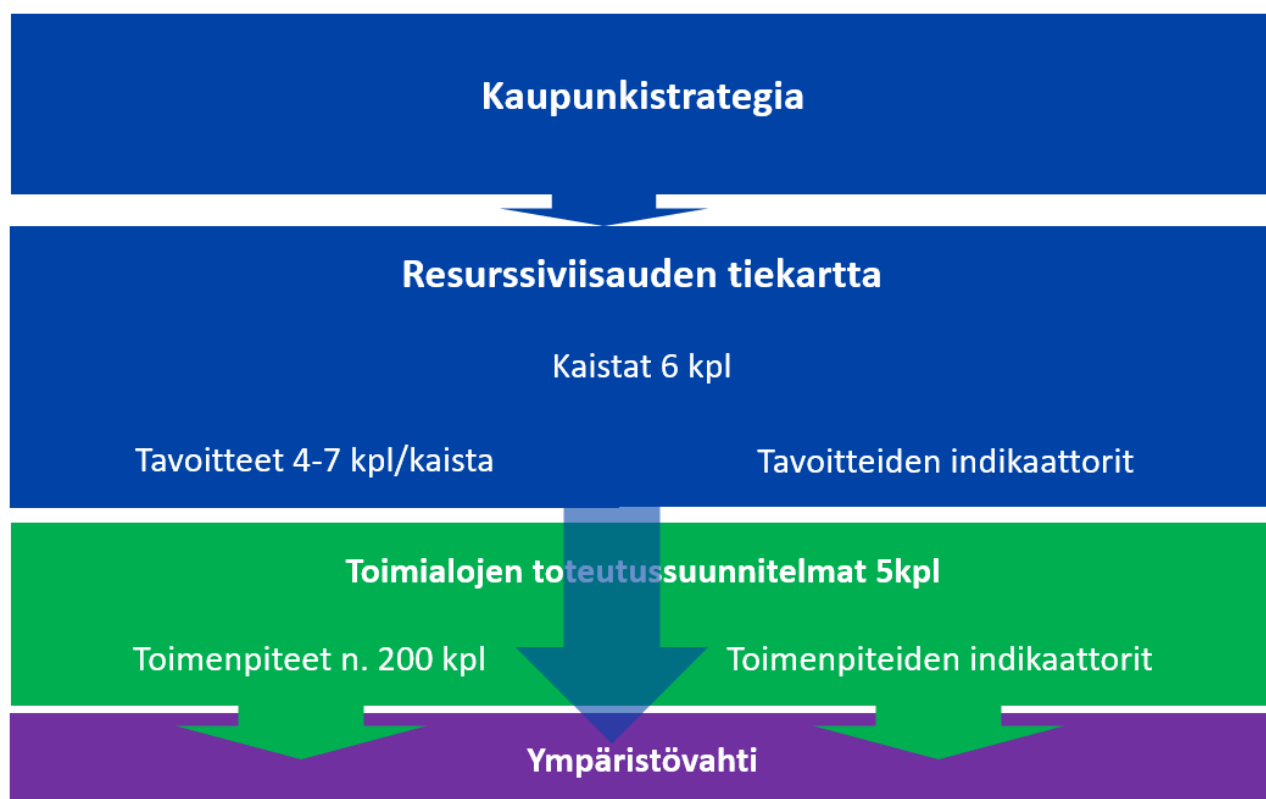
[Tähän lisätään muut strategiaa toteuttavat ohjelmat, joissa resurssiviisautteen viitataan, kun strategialuonnos on julkaistu.]

Ympäristö on keskellä nopeaa ja huolestuttavaa muutosprosessia ja resurssiviisauden tiekartan päivityksen yhteydessä näkökulmaa näihin ympäristöhaasteisiin vastaamiseksi on laajennettu. Entisten neljän etenemiskaistan lisäksi tiekarttaan on lisätty kaksi uutta kaistaa, joiden tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseen ja hiilinielujen vahvistamiseen. Lisäksi tavoitteisiin on lisätty tavoitteet kompensatiomahdollisuuksien kehittämiseksi. Päivitetyt tiekartan kuusi kaistaa ovat: Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, Hiilineutraali energia, Materiaalien elinkaari ja kiertotalous, Monimuotoinen luonto, Vastuullinen Vantaa sekä Hiilinielut ja kompensointi.

Resurssiviisauden tiekartan päivitykseen on liitetty vuonna 2019 valmistuneen Kiertotalouden tiekartan tavoitteet. Lisäksi toimialalla on vuoden 2021 aikana valmisteltu erilliset selvitykset puurakentamisen sekä kasvikattojen edistämisen keinoista, ja nämä työt on huomioitu resurssiviisauden tiekartan tavoitteissa. Myös ilmanlaatua koskevat tavoitteet on kirjattu resurssiviisauden tiekarttaan, mutta meluasioita hallitaan erillisen Meluntorjunnan toimintasuunnitelman kautta. Pohjavesiä suojellaan erillisen Pohjavesien suojelusuunnitelman avulla.

Taulukko 1. Kaupunkistrategian Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa painopistealueen tavoitteet (tarkentuu, kun strategia hyväksytään vuonna 2022).

Vantaan kaupunkistrategia on rakennettu painopistealueittain, joista yhtenä on Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa. Painopistealueelle on kirjattu keskeisimmät tavoitteet, joita valtuustokaudella edistetään. Resurssiviisauden tiekartta tukee strategian tavoitteiden saavuttamista.					
Painopiste 3: Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa					
Lasten, nuorten ja aikuisten ympäristövalmiudet ja -tietoja lisätään kasvatuksen, oppimisen ja osallisuuden keinoilla	Aviapolis-lentokenttäympäristö kehittyy Euroopan ympäristöystävällisimmäksi	Vantaa edistää hiilineutraaliutta yhteistyössä konserniyhtiöiden kanssa	Vantaa on kiertotalouden edelläkävijäkaupunki	Huolehditaan Vantaan luonnon monimuotoisuuden säilymisestä	Hankinnat tukevat kaupungin vastuullisuustavoitteiden toteuttamista

Kuvio 1. Resurssiviisauden tiekartan toimenpano ja seuranta Vantaalla

Ympäristöhaasteet laajenevat ja muuttuvat

Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) mukaan Eurooppa ei saavuta vuoden 2030 ilmasto- ja ympäristötavoitteitaan, ellei seuraavan kymmenen vuoden aikana puututa ripeästi luonnon monimuotoisuuden hälyttävän nopeaan vähenemiseen, ilmastomuutoksen kasvaviin vaikutuksiin ja luonnonvarojen ylikulutukseen. Siinä työssä keskeisessä roolissa ovat kaupungit, sillä Ilmastomuutoksen hillinnässä ja muiden ympäristövaikutusten ehkäisemisessä kaupunkien ja kaupunkiseutujen toimet ovat ratkaisevia.

Ilmastomuutos ja luontokato ovat toinen toistaan vahvistavia kestävän kehityksen kriisejä. Vantaa on sitoutunut luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen ja edistämiseen monien kansainvälisten sopimusten, EU:n sekä kansallisen lainsäädännön kautta. Lisäksi Vantaan kaupunki on sitoutunut strategiassaan huolehtimaan luonnon monimuotoisuuden säilymisestä ja monimuotoisuuden tilan seurannasta. YK:n biodiversiteettisopimuksen puitteissa on määritelty viisi kohtaa, joita toteuttamalla luontokato voidaan pysäyttää ja luonnon monimuotoisuus jopa nostaa nousuun vuoteen 2030 mennessä. Nämä ovat kestävä tavaroiden ja ruoan tuotanto, kulutuksen hillitseminen ja jätteen vähentäminen, toimet saastumisen lopettamiseksi, vieraslajien leviämisen ja kantojen riistokäytön estämiseksi, ilmastomuutoksen hillintä sekä ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen. Useat luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset ovat paikallisia, joten myös ratkaisut löytyvät paikallisesti.

Luonnonvarojen kestävän käytön kannalta kiertotalouden kehittäminen on keskiössä. Vantaa noudattaa vuonna 2021 päätetyn valtioneuvoston kiertotalouden strategisen ohjelman perusteita. Ohjelman visiona on, että Suomessa vuonna 2035 hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta on menestyvän taloutemme perusta. Sen mukaan kestävät tuotteet ja palvelut ovat talouden valtavirtaa ja jakamistalous arkipäivää. Luonnonvarojen käyttö on kestävää ja materiaalit pysyvät kierrossa pidempään ja turvallisesti. Kiertotalouden läpimurto on tehty innovaatioiden, digitaalisten ratkaisujen, fiksun sääntelyn sekä vastuullisten sijoittajien, yritysten ja kuluttajien avulla sekä tarjotaan kestäviä ratkaisuja kansainvälisillä markkinoilla.

Vantaan kaupungin välilliset vaikutuskeinot päästöihin ovat laajoja. Kaupunki toimii ohjaajana ja mahdollistajana. Kaupunki asettaa suuntaviivat maankäytön suunnittelulle, ohjaa tontinluovutuksen ja rakentamisen ohjeistusta, koordinoi luonnonsuojelua ja ympäristövalvontaa. Lisäksi kaupunki vaikuttaa viestinnän, koulutuksen ja kasvatuksen kautta asukkaisiin, yrityksiin ja yhteisöihin. Kaupunki voi omassa toiminnassaan ja erilaisten pilottihankkeiden kautta toimia edelläkävijänä ja esittää uusia ratkaisuja määräyksistä poiketen. Samaan aikaan se voi antaa mahdollisuuden uusille innovaatioille tarjoamalla niille kohteita. Lisäksi omistajaohjauksen kautta kaupunki voi vaikuttaa tytäryhteisöjensä työhön resurssiviisauden ja hiilineutraaliuden edistämiseksi.

Tiekartan tavoitteiden toteutuminen edellyttää myös valtion toimia ja seudullista yhteistyötä. Kaupungit voivat vaikuttaa seudullisten ja kansallisten yhteistyöverkostojen avulla valtion linjauksiin ilmastoasioissa.

Resurssiviisauden tiekartan monet toimenpiteet koskettavat myös vantaalaisten arkea, ja toimenpiteiden onnistuminen riippuu kuntalaisten ja kunnan alueen toimijoiden valinnoista. Demokraattisen johtamisen kannalta on tärkeää, että kuntalaisia kutsutaan osallistumaan ilmastotavoitteita koskevaan päätöksentekoon. Vantaalaisten osallistuminen ilmastotoimien valmisteluun luo uskoa omiin vaikutusmahdollisuuksiin ilmastomuutoksen hillinnässä ja motivoi

toimimaan. Erilaiset työpajat, keskustelutilaisuudet sekä asukasraadit ovat esimerkkejä menetelmistä, joilla lisätään osallisuutta myös ilmastopäätöksissä.

Resurssiviisauden tiekarttaan on otettu toisena uutena kaistana Hiilinielut ja kompensointi, joita hiilineutraaliuden saavuttaminen edellyttää. Hiilineutraalius tarkoittaa, että hiilidioksidipäästöjä tuotetaan korkeintaan sen verran kuin niitä voidaan sitoa ilmakehästä hiilinieluihin. Tärkeimmät hiilinielut ja -varastot ovat metsät ja meret. Vantaan alueen metsiin ja maaperään sitoutuneella hiilellä sekä hiilidioksidin talteenoton ja jalostamisen myötä voidaan osaltaan kompensoida hillintätoimenpiteiden jälkeen jäljelle jääneitä päästöjä. Vantaan Energialla onkin jo suunnitelmia hiilidioksidin talteenotosta ja jalostamisesta tuotteiksi.

Tiekartta tuo myös aiempaa vahvemmin esiin ilmastomuutoksen sopeutumisen tavoitteita. Ääriolosuhteet, kuten kuumuus, rankkasateet, tulvat, kuivuus, myrskyt, metsäpalot ja biologiset riskit tulevat lähivuosina ja -vuosikymmeninä lisääntymään ja näihin on syytä varautua hyvissä ajoin.

Vantaan sopimukset ja sitoumukset

Resurssiviisauden tiekartta vastaa osaltaan myös niihin kansainvälisiin ja kansallisiin sopimuksiin ja sitoumuksiin, joihin Vantaan kaupunki on liittynyt. Kaupunki on mukana Euroopan kaupunkien energia- ja ilmastosopimuksessa nimeltään Covenant of Mayors for Climate and Energy, jolla tähdätään kohti EU:n tavoitteen mukaista päästöjen vähentämistä, ilmastomuutokseen sopeutumista sekä energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä. Osana sopimusta Vantaa on laatinut Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP), johon on koottu hillinnän ja sopeutumisen toimia. Vantaa raportoi ilmastotoimien etenemisestä CDP-raportointijärjestelmän (Carbon Disclosure Project) kautta kerran vuodessa.

Vantaa liittyi kesällä 2021 Euroopan komission Green City Accordiin eli vihreä kaupunki aloitteeseen. Sen allekirjoittaneet eurooppalaiset kaupungit sitoutuvat edistämään viittä kestävän kehityksen tavoitetta, jotka liittyvät ilman ja veden laatuun kaupunkiluonnon moniluotoisuuteen kiertotalouteen ja jätteiden käsittelyyn sekä meluun.

Vantaa on myös sitoutunut YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 toimintaohjelmaan, joka tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen ja kestävään kehitykseen. Vantaan ensimmäinen VLR (Voluntary Local Review) -raportti julkaistiin kesällä 2021. Kestävän kehityksen ohjelman tavoitteita luotaessa on pyritty huomioimaan sekä ympäristö, ihmiset, ihmisoikeudet, alueelliset ja kulttuurilliset erot, talouden näkökulmat, että niiden sovellettavuus kaikkialle maailmaan.

Kansallisella tasolla Vantaan kaupunki on solminut kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) vuosille 2017–2025, jonka mukaisesti kaupungin energiansäästön kokonaistavoite on 12 180 MWh vuoden 2025 loppuun mennessä. KETS-sopimuksen toteutumista ja vuosiraportointia valvovat Motiva sekä Energiavirasto.

Lisäksi Vantaan kaupunki on mukana kolmessa kuntien ja valtion välisessä hankintojen green deal -sopimuksessa. Vuonna 2020 allekirjoitettiin Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatuksen hankinnoissa green deal -sopimus ja Päästöttömien työmaiden green deal -sopimus. Purkamisen green deal -sopimus laadittiin vuonna 2021. Päästöttömien työmaiden green deal -sopimuksen tavoitteena on vähentää kaikkia työkoneiden päästöjä muun muassa polttoainevalinnoilla.

Purkamisen green deal -sopimus taas kannustaa purkumateriaalien uudelleenkäyttöön ja kierrättämiseen.

Vuonna 2020 Vantaa liittyi kansalliseen Kohti hiilineutraalia kuntaa (Hinku) -ilmastoverkostoon, jossa on jo 80 päästöjen vähentämiseen sitoutunutta suomalaista kuntaa. Vantaa näkee verkostoitumisen ja avoimen tiedonjaon tärkeänä keinona edistää ilmastotavoitteita yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Vantaa on myös yksi kymmenestä CIRCWASTE-hankkeen edelläkävijäkunnasta. Ensimmäisenä kiertotalouden kuntaverkostona edelläkävijäkunnat aikovat toteuttaa valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteet kierrättämällä vähintään 55 prosenttia yhdyskuntajätteistä, hyödyntämällä materiaalina vähintään 70 prosenttia rakennus- ja purkujätteistä sekä vähentämällä jätemäärää vuoteen 2020 mennessä vuoden 2000 tasolle.

Vantaalla toimiva Avia-verkosto on Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristössä toimivien yritysten, järjestöjen ja julkisen sektorin toimijoiden verkosto. Verkosto julkisti vuonna 2021 Green deal manifestin, jossa ilmaistaan yhteinen tahtotila hiilineutraaliustavoitteen edistämiseen, ympäristötehokkuuteen ja kiertotalouden edistämiseen sekä koko lentokenttäalueen kestäväan kasvuun.

2. Vantaa vastaa ilmastonmuutoksen haasteeseen

Ilmaston muuttuminen yhä lämpimämmäksi ja arvaamattommaksi jatkuu. Viime vuosina on nähty maailmalla lämpöennätyksiä, myrskyjä, kuivuutta, metsäpaloja, jäätiköiden kiihtyvää sulamista ja rankkasateiden aiheuttamia tulvia. Ilmastonmuutoksen on aiheuttanut ihminen polttamalla fossiilisia polttoaineita ja hyödyntämällä maata ja metsiä omiin tarkoituksiinsa. Maapallon lämpötila on noussut esiteollisesta ajasta jo 1,1 astetta, mutta se ei lämpene tasaisesti. Pohjoisella pallonpuoliskolla lämpeneminen tapahtuu voimakkaammin ja näin ollen Suomessa lämpötila on noussut jo 2,3 astetta. Vaikutukset näkyvät jo Vantaalla.

Vuonna 2016 voimaan tulleessa Pariisin ilmastositoumuksessa tavoitteena on rajoittaa maapallon keskilämpötilan nousu 1,5 asteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna. Syksyllä 2021 julkaistun hallitustenvälisen ilmastopaneelin (IPCC) raportin mukaan nykyisillä toimilla tavoitteeseen ei päästä ja 1,5 asteen lämpeneminen saavutetaan pahimmillaan jo 2030-luvun alussa. Tavoitteeseen pääsy edellyttää koko maapallon hiilineutraaliutta vuoteen 2050 mennessä ja lämmittävien päästöjen puolittamista jo 2020-luvulla. Kaupungit, kuten Vantaa näyttävät esimerkkiä ja tavoittelevat hiilineutraaliutta vuonna 2030. Myös laaja joukko yrityksiä on ottanut kireämmät tavoitteet.

Globaali päästöjen puolittaminen tarkoittaa valtavaa energiamurrosta, liikkumistapojen ja välineiden radikaalia muutosta, vähähiilistä ruoantuotantoa sekä niihin liittyvien markkinoiden muutosta fossiilitaloudesta vähähiiliseen talouteen. Suomen hiilineutraaliustavoite vuonna 2035 ja Vantaan tavoite vuonna 2030 vauhdittavat elinkeinoelämän ja kuntalaisten muutosta luoden vähähiilisiä markkinoita sekä teknologioita ja tapoja vietäväksi maailmalle. Hyvänä esimerkkinä on Vantaan Energian luopuminen fossiilisista polttoaineista uusien innovaatioiden avulla viimeistään vuonna 2026 ja eteneminen kohti hiilinegatiivisuutta vuonna 2030.

Hillintätoimien lisäksi Vantaalla tulee tehdä sopeutumistoimia, koska ilmastonmuutoksen pysäyttäminen kokonaan on mahdotonta lähimpien satojen vuosien aikana. Sopeutumistoimia

tarvitaan jo nyt lisääntyvän sadannan, luontokadon, hellejaksojen ja lumipeitteen puuttumisesta aiheutuvien muutoksien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi. Seurauksina ovat muun muassa taajamien hulevesitulvat, rakenteiden kastuminen, rehevöittävien ravinteiden valuma vesistöihin, ennenaikaiset kuolemat, kasvillisuuden kuivuminen, häiriöt liikennejärjestelmissä, ilmaston aiheuttama muuttoliike sekä muutokset kasvillisuudessa ja eläinkunnassa. Sopeutumistoimia tarvitaan maankäyttöön ja rakentamiseen, kasvatukseen ja opetukseen, luonnonhoitoon, virkistykseen, sosiaali- ja terveyspalveluihin, elinkeinopolitiikkaan sekä valmius- ja varautumissuunnitteluun.

Ilmastomuutoksen hillinnällä ehkäistään ilmastoriskeistä aiheutuvia kustannuksia. Vantaalle on mahdollista saada valtion energia-avustuksia ja EU:n vihreän siirtymän ohjelman perusteella jaettavia tukia. Niitä voidaan hyödyntää esimerkiksi kiinteistöjen energiaremonteissa ja siirtymiseen pois tuontiin perustuvista fossiilisista polttoaineista. Näin säästetään suoraan rahaa ja vähennetään energian tuotannon ja käytön kustannuspaineita tulevaisuudessa. Kaupungit kilpailevat osaajista ja vihreää siirtymää toteuttavista yrityksistä ja siten edelläkävijäkaupungit menestyvät luoden uutta yritystoimintaa sekä työpaikkoja ja tätä kautta myös verotuloja Vantaalle.

2.1. Päästöjen kehitys Vantaalla vuodesta 1990 vuoteen 2030

Vantaa vastaa osaltaan kansainväliseen tavoitteeseen, jolla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen, omalla vuoden 2030 hiilineutraaliustavoitteellaan. HSY:n (Helsingin seudun ympäristöpalvelut) laskelmien mukaan vuoden 2020 päästöt olivat Vantaalla 883 kt CO₂-ekv. (hiilidioksidiekvivalenttia), eli reilu 18 prosenttia alhaisemmat verrattuna vuoteen 1990. Asukaskohtaiset päästöt ovat laskeneet huomattavasti enemmän eli 47 prosenttia vuodesta 1990, koska vantaalaisia on nyt noin 80 000 enemmän.

Vaikka Vantaan kaupunkiorganisaation suorat päästöt ovat vain noin 10 prosenttia kaupunkialueella syntyvistä päästöistä, on välillinen vaikutus moninkertainen muun muassa kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden, kuten Vantaan Energian sekä asumisen ja maankäytön ohjauksen kautta. Arvioiden mukaan kaupunki voi ohjauskeinoilla ja tytäryhtiöidensä kautta vaikuttaa vähintään neljäänkymmeneen prosenttiin kaupungin alueella syntyvistä päästöistä. Esimerkiksi Vantaan vuokrayhtiön VAV-konsernin asunnoissa asuu 10 prosenttia vantaalaisista ja lähes 90 prosenttia vantaalaisista asuu kaukolämmitetyissä taloissa.

Hiilineutraali Vantaa vuonna 2030 tarkoittaa, että Vantaan alueella tulee vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 prosenttia vuoden 1990 päästöihin verrattuna ja kompensoida jäljelle jäävät päästöt hiilinieluilla tai esimerkiksi rahoittamalla vähähiilisyys- ja ilmastotähtäviä hankkeita muualla. Hiilineutraaliuden saavuttamiseksi Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen tulee olla enintään 214 kt CO₂-ekv. vuonna 2030.

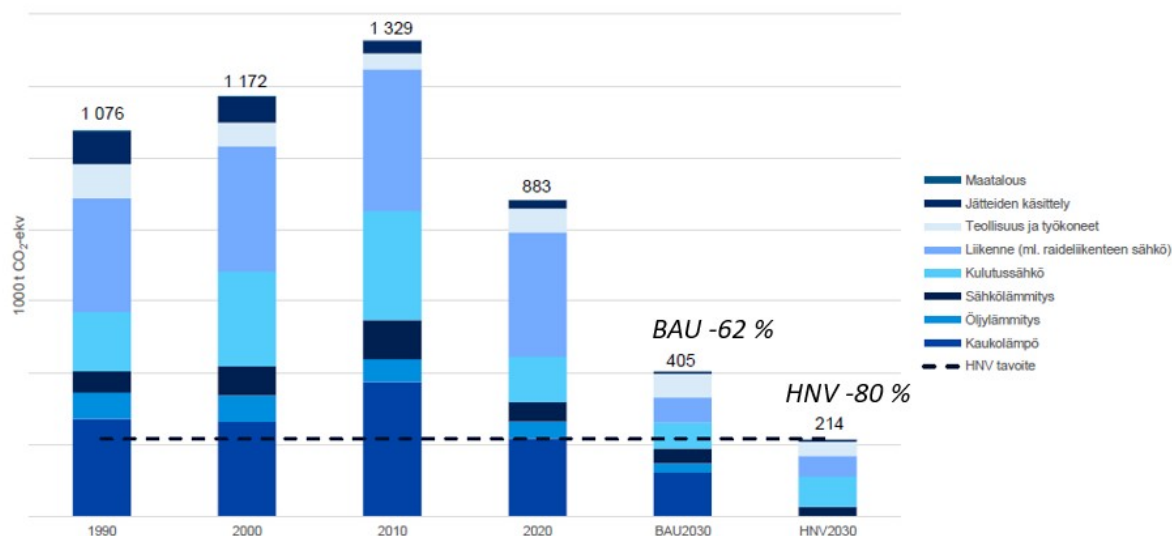

Kuvio 2. Vantaan alueen kokonaispäästöt vertailuvuonna 1990, tilanne vuonna 2020 sekä päästövähennystavoite vuonna 2030 (kt CO₂-ekv).

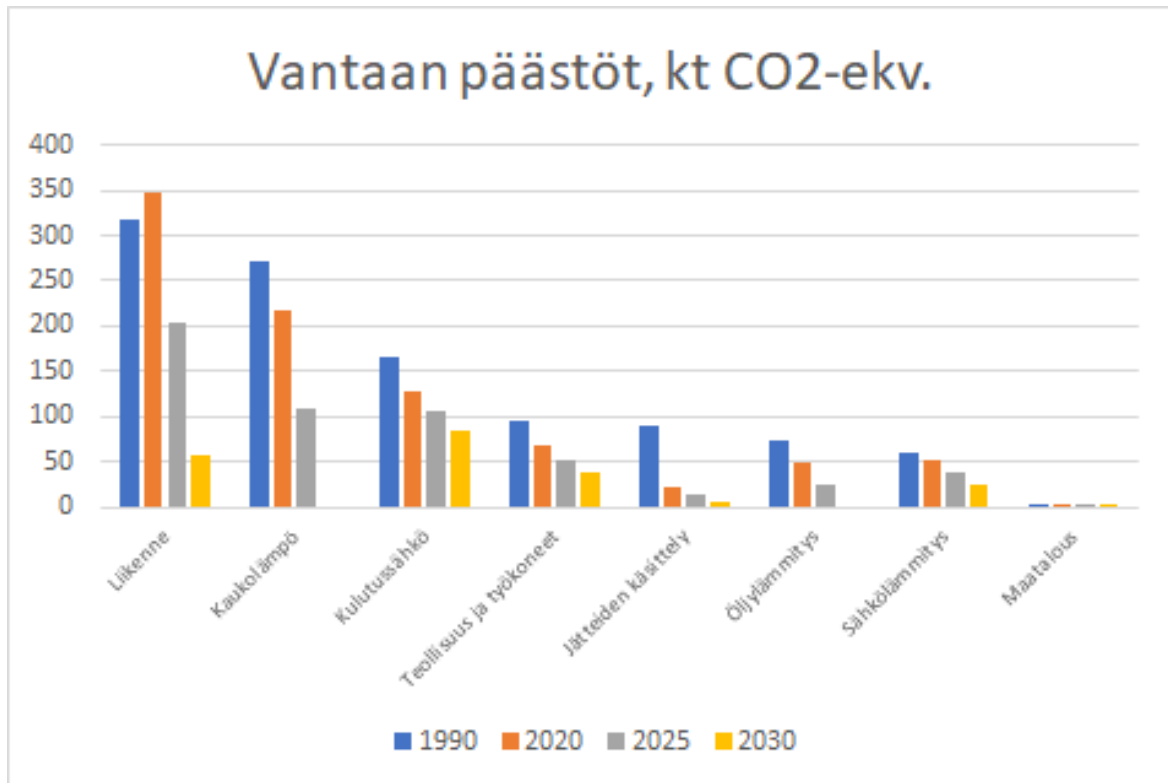
Vantaalle laaditussa kasvihuonekaasuselvityksessä on tarkasteltu kahta päästöskenaariota. Business as usual (BAU) -skenaario sisältää valtion ja kaupungin päätettyjä keinoja. Hiilineutraali Vantaa 2030 (HNV2030) -skenaario taas kattaa hiilineutraaliuteen tarvittavat lisävähennykset.

BAU-skenaariossa päästöt vähenevät 62 prosenttia verrattuna vuoteen 1990. Suurimmat suhteelliset päästövähennykset saavutetaan jätteiden käsittelyssä (-94 prosenttia) sekä liikenteessä (-78 prosenttia).

HNV-skenaariossa päästöt vähenevät 80 prosenttia verrattuna vuoteen 1990. Kaukolämmön ja öljylämmityksen päästöt poistuvat ja jäljelle jää lähinnä sähkölämmityksen, kulutussähkön, liikenteen sekä teollisuuden ja työkoneiden päästöjä. Suurimmat suhteelliset päästövähennykset saavutetaan lämmityksessä (kaukolämpö sekä öljylämmitys -100 prosenttia), jätteiden käsittelyssä (-94 prosenttia) sekä liikenteessä (-82 prosenttia).

Kuvio 3. Vantaan päästöt 1990–2020 ja skenaariot vuoteen 2030 (1000 t CO₂-ekv). Business as usual (BAU) sisältää valtion ja kaupungin päätettyjä keinoja. Hiilineutraali Vantaa 2030 (HNV2030) sisältää hiilineutraaliuteen tarvittavat lisävähennykset. Lähde: Skenaariolaskenta 2021, Sitowise.

Kuvio 4. Vantaan kokonaispäästöjen kehitys vuodesta 1990 vuoteen 2020 ja hiilineutraaliskenaariot vuosiin 2025 ja 2030. Lähde: Skenaariolaskenta 2021, Sitowise.

2.2. Kuluttamisen päästöt Vantaalla

Hiilineutraaliustavoitteen taustalla oleva kasvihuonekaasupäästöjen laskenta rajautuu Vantaan kaupungin sisällä tuotettuihin päästöihin ja ostetun kulutussähkön päästöihin (Scope 1 ja 2). Laskennassa ei ole mukana Vantaalla kulutettavien, mutta kaupungin rajojen ulkopuolella tuotettujen tavaroiden valmistuksen (esim. ruoka, autot, laitteet, rakennustuotteet) tai palveluiden välillisiä päästöjä. Kuluttamisen päästöt eli muualla kuin Vantaan alueella valmistetut tuotteet, ruoka ja palvelut sisältyvät resurssiviisauden tavoitteeseen (Scope 3). Resurssiviisauden tiekartassa ja /toimialojen toteutussuunnitelmissa on toimenpiteitä kuluttamisen päästöjen vähentämiseksi, vaikka osa näistä päästöistä ei vaikuta hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen.

Kuvio 5. Päästöjen tarkastelu Scope 1, 2 ja 3 avulla.

Kulutuksesta aiheutuu merkittävä osa kuntalaisten hiilijalanjäljestä, joten kuluttamisen päästöjen jääminen laskennan ulkopuolelle on selkeä puute päästölaskennassa ja ilmastotyön vaikutusten seurannassa. Vantaa on mukana Kulma - Kulutuksen kasvihuonekaasupäästöjen laskentamallin pilottihankkeessa, jossa laskettiin kuluttamisen päästöt vertailukelpoisesti xx Suomen kunnalle. [Tulokset luvattu marraskuun loppuun mennessä, lisätään.]

Myös Suomen ympäristökeskus SYKE julkaisee vuonna 2022 valtakunnallisen kulutusperäisten päästöjen laskennan. Lisäksi HSY on kehittämässä kuluttamisen päästöjen arviointia ja seurantaan pääkaupunkiseudun kunnille. Vantaalla hyödynnetään näitä päästölaskentoja vähähiiliseen elämäntapaan kannustavien tavoitteiden ja toimenpiteiden edistämisessä.

3. Vantaan resurssiviisauden tiekartta

Vantaan resurssiviisauden tiekartta ohjaa kaupungin ympäristövastuullisuuden kehittämistä. Tavoitetilana vuonna 2030 on hiilineutraali Vantaa, jossa kaupungin suunnittelu ja toteutus on resurssiviisasta, luonto monimuotoista, luonnonvaroja käytetään kestävästi ja jossa asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen toimintatavat ovat vastuullisia.

Kuvio 6. Resurssiviisauden tiekartan visio 2030

Tavoitetilaa kohti edetään Resurssiviisauden tiekartan kuudella kaistalla. Kaistojen teemat ovat: *Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, Hiilineutraali energia, Materiaalien elinkaari ja kiertotalous, Monimuotoinen luonto, Vastuullinen Vantaa sekä Hiilinielut ja kompensointi*. Toteutuessaan kaistojen tavoitteet luovat kestävää hyvinvointia ja vahvistavat yritysten kilpailukykyä sekä kaupungin elinvoimaisuutta.

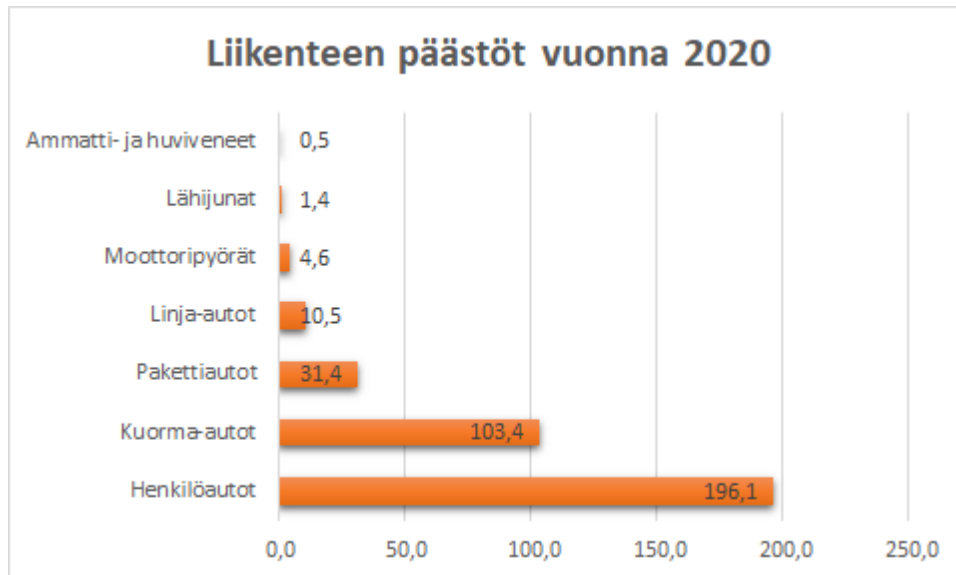
Tiekartan kaistojen tavoitteille on määritelty indikaattorit, joiden avulla seurataan tavoitteiden toteutumista. Tiekartan tarkemmat toimenpiteet vastuutahoineen, aikatauluineen ja mittareineen kirjataan toimialakohtaisiin toteutussuunnitelmiin.

3.1. Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

Resurssiviisaasti toteutettu yhdyskuntarakenne mahdollistaa vantaalaisille kestävän ja vähäpäästöisen elämäntavan, kestävät liikkumismuodot ja luonnon arvojen turvaamisen. Maankäytön ratkaisuilla voidaan merkittävästi vähentää Vantaan alueen kasvihuonekaasupäästöjä esimerkiksi vaikuttamalla rakennusten energiankulutukseen, uusutuvan energian käyttöön ja liikenneratkaisuihin. Vaikutukset syntyvät viiveellä vuosien kuluttua ja ovat pitkäkestoisia.

Vantaa sijaitsee valtakunnallisten pääväylien, kansainvälisen lentokentän sekä kauko- ja lähiliikenteen rautateiden solmukohtassa. Monipuoliset ja kattavat liikenneyhteydet mahdollistavat sujuvat matkaketjut kaupungin ja metropolialueen sisällä sekä muualle Suomeen ja ulkomaille. Vantaalla liikennejärjestelmän osalta panostetaan tulevina vuosina erityisesti toimivaan joukkoliikenteeseen sekä kävelyn ja pyöräilyn kehittämiseen sekä edistetään ajoneuvojen vähäpäästöisyyttä.

Liikenteen päästöt olivat 40 prosenttia kaikista päästöistä Vantaalla vuonna 2020. Hiilineutraaliuden edellyttämä liikenteen päästövähennystarve on 29 kt CO₂-ekv. vuodessa. Hiilineutraaliusskenaarion mukaan tavaraliikenteen (kuorma-autot ja pakettiautot) on arvioitu kasvavan. Henkilöliikennekilometreistä osa siirtyy kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Vuonna 2030 arkivuorokauden kilometrit per asukas tulisi laskea 15,6 kilometristä 13,1 kilometriin.

Kuvio 7. Liikenteen päästöt Vantaalla vuonna 2020 (1000 t CO₂-ekv.). Lähde HSY.

Päästöjen vähentäminen edellyttää muutoksia maankäytön suunnitteluun, liikkumisen tapoihin, liikkumiseen käytettävään käyttövoimaan ja liikkumisen edellyttämän infrastruktuurin rakentamiseen.

Vantaalla tehtiin vuonna 2021 Hiilineutraalit ja resurssiviisaat alueet -selvitys, jossa tunnistettiin kaupungin maankäytön ohjauskeinoja hiilineutraaliuden ja resurssiviisauden tavoitteiden toteuttamiseen kaupunkitasoisesti sekä ominaispiirteiltään erilaisilla alueilla. Selvityksen pohjalta toimenpiteitä priorisoidaan toimialakohtaisiin toteutussuunnitelmiin. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista ohjauskeinoista keskeisimmät ovat kaavoitus, rakennusvalvonta lupamenettelyineen, katusuunnitelma, tonttijako sekä puiston tai muun yleisen alueen suunnitelma. Vantaa ohjaa maankäyttöä myös tontinluovutus- ja maankäyttösopimuksilla. Lisäksi on käytössä rakennusjärjestys ja rakennustapaohjeet.

Tavoite 1. Hiilineutraalius ja resurssiviisaus ovat maankäytön suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtina.

Vantaalla tiivistetään maankäyttöä raideliikenteeseen tukeutuen. Keskuksia kehitetään toiminnallisesti monipuolisina kaupunkikeskustoina. Uuden yleiskaavan 2020 periaatteiden mukaisesti Vantaa kasvaa vahvasti sisäänpäin nykyistä rakennetta tiivistäen ja uudistaen. Uudet asunnot, työpaikat ja palvelut sijoittuvat pääosin aseman seuduille ja joukkoliikennevyöhykkeelle. Vantaan ratikan vaikutusalueelle kehitetään kestäviä liikkumismuotoja suosivaa omaleimaista ratikkakaupunkia. Keskuksien ympäristössä pysäköinti toteutetaan joustavasti, tehokkaasti ja keskitetysti rakenteellisena pysäköintinä.

Kaupungissa otetaan käyttöön Hiilineutraalit ja resurssiviisaat alueet -selvityksessä priorisoidut ohjauskeinot ja toimenpiteet sekä hyödynnetään laskureita. Tehdään yhteistyötä metropolialueen kuntien kanssa yhteisten työkalujen ja periaatteiden kehittämisessä. Kaavoituksessa keskeisinä tavoitteina on edistää vähähiilisiä ratkaisuja ja uusiutuvilla energialähteillä tuotetun energian hyödyntämistä. Hiilineutraaliuteen ja resurssiviisauteen tähtäävät toimenpiteet selvitetään kaavakohtaisesti.

Erialaisten pilottihankkeiden avulla etsitään eri kaavatasoille ominaisia keinoja, joilla voidaan ohjata rakentamista tavoitteiden suuntaan. Keinoina voivat olla muun muassa kaavahankkeiden ilmastovaikutusten arvioinnin kehittämien sekä kaavamääräykset energiankulutuksen ja sen päästöjen vähentämiseksi, sähköautojen latauspisteistä sekä kierrätysmateriaalien ja maamassojen käytöstä. Kaavoituksen rinnalla tärkeä keino rakentamisen ohjaamiseen ovat tontinluovutus sopimukset, ja onkin tärkeää huomioida, mitkä asiat kuuluvat luontevasti kaavaan, ja mitkä tontinluovutusehtoihin.

Indikaattorit:

- *Tiiviisti asuttujen alueiden osuus (Ekologisen kestävyys indikaattori)*
- *Tiiviillä alueilla asuvien osuus (Ekologisen kestävyys indikaattori)*
- *Ilmasto/hiilineutraaliusselvitys tehty merkittävimmissä kaavakohteissa (kpl/osuus)*
- *Palvelujen saavutettavuus (Ekologisen kestävyys indikaattori)*

Tavoite 2. Kaupunki integroi ilmastonmuutoksen sopeutumistoimet suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon.

Vantaata suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään muuttuvan ilmaston vaatimukset huomioiden. Tavoitteiden mukaan rakennukset ja infrastruktuuri kestävät suurempaa kosteusrasitusta ja rankkasateita ja tiloihin varataan riittävät mahdollisuudet sisäilman viilentämiseen kesällä. Uusien rakennusten suunnittelussa huomioidaan passiivinen aurinkosuojaus. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on myös osa kaupungin riskienhallinnan suunnittelua.

Viherrakentaminen yleisillä alueilla ja yksityisten omistamilla tonteilla kuten myös katoilla auttaa sopeutumaan ilmastonmuutokseen erityisesti hulevesien ja lämpötilojen hallinnan kautta. Samalla luodaan viihtyisämpää ja monimuotoisempaa ympäristöä ja lisätään hiilinieluja. Vantaalla kaikissa asemakaavoissa on käytössä tonttikohtainen vihertehokkuusvaatimus. Tonttikohtaisen vihertehokkuusvaatimuksen lisäksi kokeillaan alueellista vihertehokkuusvaatimusta, jolla varmistetaan, että rakennetuilla alueilla on riittävästi kasvullista maata. Viheralueille kohdistuvien ilmastovaikutusten hallintaa kehitetään. Tavoitteena on esimerkiksi hellejaksojen seurauksena syntyvän kuivuuden aiheuttamien luontoarvojen menetysten estäminen.

Hulevesiohjelma vuodelta 2009 päivitetään valtuustokauden alussa ja se ohjaa hulevesien hallinnan kokonaisvaltaista suunnittelua ja toteutusta. Hulevesien hallinnan hiilipohjaiset ratkaisut lisäävät hiilivarastoa.

Indikaattorit:

- *Hulevesirakenteiden suunnittelu ja rakentamisen vauhti vuodessa (kpl)*
- *HSY:n sopeutumisen indikaattorit (kaupunkitulvat, varautuminen)*

Tavoite 3. Viherrakenne on terveyttä tukeva ja hyvinvointia luova. Säilytetään ja parannetaan viheralueiden saavutettavuutta.

Yleiskaavan 2020 mukaan kaupunki kasvaa sisäänpäin. Se lisää painetta ottaa lähellä asutusta olevia viheralueita rakentamiskäyttöön. Tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa toisaalta palveluiden helpomman saavutettavuuden ja säästää laajempia viheralueita rakentamiselta. Viheralueet vaikuttavat monella eri tavoin ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin sekä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja hiilinieluihin.

Vantaan tavoitteena on, että kaavoituksessa ja rakentamisessa luonnon monimuotoisuutta säilytetään ja lisätään sekä turvataan ekosysteemipalveluiden toimivuus. Vantaa osallistuu ekologisen kompensoinnin kehittämiseen ja pilotointiin.

Valtuustokauden aikana laaditaan Vantaan viherrakenteen kehityskuva (VIVA – Vihreä ja virtaava Vantaa), jonka avulla hallitaan viheralueverkoston ja viherrakenteen kokonaisuuden kehitystä ja haetaan hyviä ratkaisuja. Näitä ovat muun muassa virkistyskäytössä olevat riittävät, lähellä olevat ja toimivat viheralueet, joita tutkitaan Viheralueiden saavutettavuus ja mitoitus (SAAVU) -työssä osana Viherrakenteen kehityskuvaa.

Indikaattorit:

- *Palveluiden saavutettavuus, lähivirkistysalueiden/viheralueiden saavutettavuus (Ekologisen kestävyysindikaattori)*
- *Erityyppisten viheralueiden riittävyys- ja saavutettavuusmittarit kaavarunkotöitä ja asemakaavahankkeita varten (tavoite: mittaristojen tuottamat analyysit peittävät mahdollisimman kattavasti asuinalueet)*

Tavoite 4. Luodaan hyvät edellytykset kestäväälle liikkumiselle

Kävelyn ja pyöräilyn kulkumuoto-osuus Vantaalla oli vuonna 2018 tehdyssä tutkimuksessa 20 prosenttia, pyöräilyn 7 prosenttia. Vuoden 2022 aikana valmistuvassa liikennepoliittisen ohjelman päivityksessä määritellään erityyppisillä liikkumisalueilla kulkumuotojen priorisointi. Esimerkiksi keskustoissa priorisoidaan päästöttömiä ja tilatehokkaimpia kulkumuotoja eli kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä.

Kävelyn ja pyöräilyn osuutta liikkumisessa kasvatetaan. Vantaalla kehitetään viihtyisää ja miellyttävää liikkumisympäristöä, joka houkuttelee kävelemään ja pyöräilemään. Kävelyympäristöjen miellyttävyyteen, toimivuuteen ja esteettömyyteen panostetaan sekä pyöräliikennettä kehitetään monipuolisesti vuonna 2022 laadittavan edistämishojelman mukaisesti. Yhteyksiä parannetaan pyöräliikenteen tavoiteverkon mukaisiksi sekä lisätään turvallista pyöräpysäköintiä. Maankäytön suunnittelussa pyritään luomaan kävelen ja pyöräillen liikkuville lyhyempiä reittejä kuin autoliikenteelle.

Vantaan joukkoliikenteen runko muodostuu junaliikenteestä, jota täydentävät vuosina 2021–2023 aloittavat runkobussilinjat. Vantaan ratikan suunnittelu on käynnissä ja toteuttamisesta päätetään vuonna 2023. Joukkoliikenteen toimivuutta, houkuttelevuutta ja vähäpäästöisyyttä kehitetään yhdessä HSL:n (Helsingin seudun liikenne) kanssa. Matkaketjujen sujuvuutta ja miellyttävyyttä kehitetään joukkoliikenteen solmukohteiden infraa ja palveluita parantamalla.

Indikaattorit:

- *Kestävien liikkumistapojen osuus (kulkumuotojakauma, %)*

- *Pyöräilyn laatukäytävien pituus (Ekologisen kestävyysindikaattori)*
- *Palvelujen saavutettavuus: Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit (Ekologisen kestävyysindikaattori)*
- *Pyöräiliikenteen tavoiteverkon kriteerit täyttävät pyörätiet*
- *Joukkoliikenteen matkustajamäärä*
- *Pyöräilijöiden määrä*

Tavoite 5. Vähennetään liikkumistarvetta

Monipuoliset ja tiiviit keskustat sekä lähipalvelut mahdollistavat arjessa tarvittavien palvelujen saavuttamisen kävellessä, pyörällä ja joukkoliikenteellä vähentäen näin autoriippuvuutta. Etätöiden mahdollisuuksia ja edellytyksiä kehittämällä vähennetään työmatkaliikkumisen tarvetta ja sitä kautta ruuhkia ja pysäköintipaikkojen tarvetta, mikä tekee liikennejärjestelmästä kustannustehokkaamman. Liikkumistarpeeseen voidaan vaikuttaa tehokkaasti ajoneuvoliikenteen hinnoittelulla. Hinnoittelu ei ole yksin Vantaan päätettävissä, vaan Vantaa edistää teemaa yhteistyössä seudun kaupunkien ja HSL:n kanssa. Pysäköinnin maksullisuus on kuitenkin kaupungin käytettävissä oleva hinnoittelukeino.

Indikaattorit:

- *Palvelujen saavutettavuus (Ekologisen kestävyysindikaattori)*

Tavoite 6. Edistetään ajoneuvojen vähäpäästöisyyttä ja parannetaan ilmanlaatua

Henkilöliikenteen sähköistyminen etenee. Hiilineutraaliusskenaariossa sähköautojen osuus kaksinkertaistuu 6,6 prosentista 13 prosenttiin vuonna 2030 ja ladattavien hybridien osuus nousee 3,4:stä 5,2 prosenttiin. Biokaasu- ja etanoliautojen osuus pysyy alle prosentissa.

HSL:n tavoitteena on leikata hiilidioksidipäästöjä yli 90 prosenttia vuodesta 2010 vuoteen 2025. Vuodesta 2010 vuoteen 2020 mennessä ovat CO₂-päästöt vähentyneet lähes 50 prosenttia. Tavoitteena on, että 30 prosenttia kalustosta on sähköbusseja vuonna 2025. HSL:n tavoitteena on päästötön joukkoliikenne. Vuonna 2030 yli 50 prosenttia bussiliikenteestä ajetaan vihreällä sähköllä, loput jätteistä ja tähteistä tehdyllä biopolttoaineella.

Sähköbussiliikenne mahdollistetaan toteuttamalla joukkoliikenteen tarvitsema latausinfra terminaaleissa ja muilla päätepysäkeillä tarpeen mukaan. Sähköautojen latauspaikkojen toteuttamisella tuetaan sähköautojen käyttöä. Kaupungin omissa ajoneuvoissa suositaan vähäpäästöisyyttä ja kitkarenkaita. Ilmanlaatuksymykset huomioidaan kaavoituksessa ja katupölypäästöjen vähentämiseksi etsitään ratkaisuja.

Indikaattorit:

- *Sähkö- ja kaasuautojen osuus autokannasta (Ekologisen kestävyysindikaattori)*
- *Ilmanlaatu huono tai erittäin huono (Ekologisen kestävyysindikaattori)*

3.2. Hiilineutraali energia

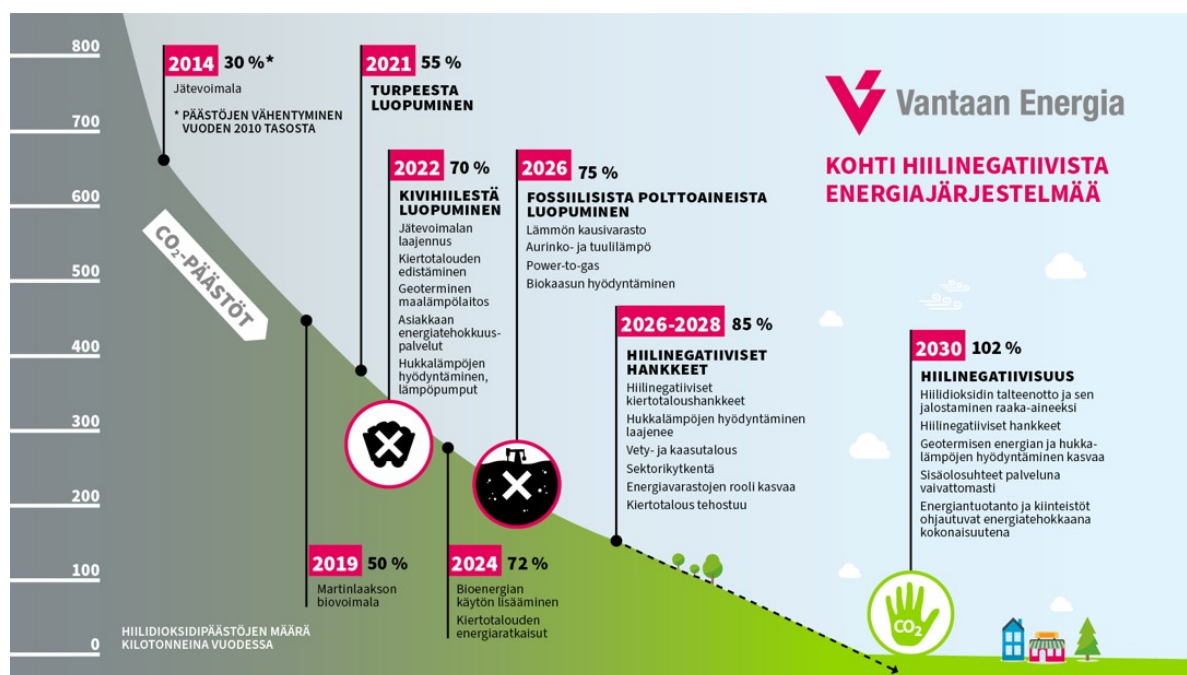
Energiantuotanto ja -kulutus aiheuttavat valtaosan Vantaan ilmastopäästöistä. Kaukolämmitettyjen rakennusten kerrosneliöiden osuus koko kaupunkialueella on noin 70 prosenttia. Tavoitteena on,

että Vantaan alueella on luovuttu lämmityksessä fossiilisista polttoaineista vuoteen 2030 mennessä. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisiksi energiantuotannon toimijoiksi. Energiategohokkuutta parannetaan systemaattisesti niin omissa kiinteistöissä kuin koko kaupunkialueen kiinteistöissä edistämällä kiinteistöjen ja asuntojen energiaremontteja.

Vantaan Energian hiilinegatiivisuusohjelma

Hiilinegatiivinen Vantaan Energia 2030 -tavoite ja toimenpiteet vaikuttavat suoraan kaukolämmön päästöihin ja sähkön osalla epäsuorasti alentaen sähkön valtakunnallista päästökertoimen keskiarvoa. Tavoite kytkeytyy myös kiertotalouteen ja ilmanlaatuun. Vantaan Energia ja kaupunki tiivistävät yhteistyötä kehittäen uusia vähäpäästöisiä ratkaisuja. Kaupunki ohjaa myös konserniohjauksen kautta hiilineutraaliuteen kuten muitakin tytäryhteisöjään.

Vantaan Energia lopettaa fossiilisten (kivihiili, turve, maakaasu) polttoaineiden käytön viimeistään vuonna 2026 ja etenee tämän jälkeen hiilinegatiiviseksi. Jätevoimalan laajennus ja maailman suurin lämmön kausivarasto mahdollistavat fossiilisista polttoaineista luopumisen. Suunnitelmien mukaan hiilineutraalia synteettistä kaasua valmistava laitos käynnistyy vuonna 2026 sekä hiilidioksidin talteenotto raaka-aineeksi ja kierrätysbiohiililaitos vuonna 2027. Hiilidioksidia jalostetaan kokonaan uusiksi tuotteiksi vuonna 2029. Kokonaisuuden taustalla on ajatus, että hiilidioksidin varastoinnin sijaan Vantaan Energia sitoo sen pitkäaikaisesti materiaaleiksi esimerkiksi rakennusteollisuuden käyttöön.

Kuvio 8. Vantaan Energian polku kohti hiilinegatiivista energiajärjestelmää

Tavoite 7. Vähennetään lämmityksen päästöjä

Koko kaupunkialueella lämmityksen päästöt olivat 36 prosenttia kaikista päästöistä vuonna 2020. Päästövähennystarve on 29,2 kt CO₂-ekv. vuodessa. Päästöjä vähennetään energiaa säästävällä uudis- ja korjausrakentamisella sekä luopumalla fossiilisista polttoaineista niin kaukolämmössä kuin erillislämmityksessä. Kaukolämmön osalla vähennystarve on 21,6 ja sähkölämmityksen osalla 2,7 kt CO₂-ekv. vuodessa. Energiategohakas uudisrakentaminen ja vanhan rakennuskannan energiaremontit ovat merkittävässä osassa fossiilittomaan lämmitykseen siirryttäessä, jotta päästötöntä sähköä ja

lämpöä riittää kasvavan kaupungin tarpeisiin. Vähän energiaa kuluttava kiinteistö säästää käyttökustannuksissa ja antaa suojaa energian hinnan vaihteluissa.

Öljylämmityksestä päälämmitysmuotona luovutaan, jolloin päästöjen tulee vähentyä keskimäärin 4,9 kt CO₂-ekv. vuodessa. Kaupungin omissa kiinteistöissä jatketaan johdonmukaisesti siirtymistä öljystä maalämpöön, muuhun lämpöpumppuratkaisuun tai kaukolämpöön. Valtion öljystä luopumisen tuen sekä kaupungin neuvonnan, ohjauksen ja lupakäytänteiden helpotusten myötä suurin osa yksityisistä ja teollisista kiinteistöistä siirtyy öljystä lämpöpumppuihin tai kaukolämpöön.

Päästöjen vähentämiseksi myös paikallista uusiutuvaa ja hukkaenergiaa hyödynnetään, energiaremontteja tehdään ja edistetään. Hiilineutraaliusskenaarion mukaan ominaislämmönkulutus (kWh(m²/a) laskee vuodesta 2020 vuoteen 2030 21 prosenttia asuintaloissa ja 19 prosenttia muissa rakennuksissa. Erityisesti kiinnitetään huomioita taloyhtiöiden energiaremonttien edistämiseen yhteistyössä Ilmastoinfon, Motivan ja naapurikuntien kanssa. Kaupungin omilla ja tytäryhteisöjen kiinteistöillä (VTK ja VAV) on esimerkkirooli ja usein lainsäädäntöä korkeammat vaatimukset. Kaupunki ohjaa maankäytön keinoin energian hiilineutraaliuteen. Myös teollisuutta ja toimitiloja kannustetaan energiaremontteihin ja otetaan käyttöön ilmastokumppanuus-yhteistyömuotoja.

Indikaattorit:

- *Vantaan alueen lämmityksen päästöt (1000 t CO₂-ekv.) ja ne verrattuna vuoteen 1990 (%)*

Tavoite 8. Vähennetään käytösähkön päästöjä

Vuonna 2020 koko kaupunkialueella kulutussähkön päästöt olivat 14 % kaikista päästöistä. Päästöjen vähennystarve on 2,7 CO₂-ekv. vuodessa. Toistaiseksi siihen lasketaan mukaan myös kiinteistöissä tapahtuva sähköautojen lataus, mutta ei lämpöpumppujen sähkön kulutusta, joka on osa lämmitystä. Sähkön kulutus on ollut kasvussa, mutta sähköä on tuotettu puhtaammin. Sähkön kulutuksen kasvua tulee hillitä kaikin keinoin lukuun ottamatta sähköisen liikenteen kuluttamaa sähköä, jossa se korvaa fossiilisia. Vuonna 2030 sähköä on arvioitu kuluvan 15 prosenttia enemmän kuin vuonna 2020, mutta se on vähäpäästöisempää.

Kulutussähkön päästöjä vähennetään korvaamalla vanhoja laitteita energiatehokkaammilla, tuottamalla itse uusiutuvaa sähköä aurinkopaneeleilla ja hankkimalla päästötöntä sähköä. Kulutussähköä käytetään taloteknisiin laitteisiin kuten valaistukseen ja ilmanvaihtoon, tietoteknisiin laitteisiin, kylmäkoneisiin jne. Näiden laitteiden hankinnoissa energiatehokkuus tuo vuosien mittaan myös rahallisen hyödyn.

Indikaattorit:

- *Vantaan alueen sähkön käytön päästöt (1000 t CO₂-ekv.) ja ne verrattuna vuoteen 1990 (%)*

Tavoite 9. Lisätään uusiutuvan energian osuutta

Kaukolämmityksen uusiutuvan energian osuus on jo kasvanut vuoden 1990 nolasta 56 prosenttiin vuonna 2020, kun huomioidaan jätteenpolton bio-osuus, joka on puolet poltettavasta jätteestä. Maalämmön osuus oli 0,8 prosenttia lämmityksestä vuonna 2020. Hiilineutraaliusskenaarion mukaan kaukolämmössä uusiutuvan energian osuus kasvaa edelleen Vantaan Energian ohjelman mukaan. Lämpöpumppujen tuottaman energian osuus kasvaa ja aurinkosähköntuotannon osuus

kotitalouksien kokonaiskulutuksesta tulisi olla 15 prosenttia ja muissa kiinteistöissä 10 prosenttia vuonna 2030. Teknistaloudellista aurinkosähköpotentiaalia on huomattavasti enemmän eli 36 % vuoden 2030 arvioidusta sähkön kokonaiskulutuksesta.

Uusiutuvaa energiaa tuotetaan osana kaukolämmön ja sähkön tuotantoa ja toimitetaan se kaukolämpö- ja sähköverkon kautta. Myös alueellisia hybridiratkaisija ja erillisiä lämpöratkaisuja selvitetään kaukolämpöverkon ulkopuolella.

Kaupungin ohjauskeinoissa huomioidaan teknologiariippumattomuus ja valinnan vapaus energiaratkaisuissa. Tavoitteena on vähentää päästöjä kustannustehokkaasti. Paikallisen tai kiinteistökohtaisen uusiutuvan energian, kuten aurinkosähkövoimaloiden ja lämpöpumppujen käyttöönottoa, edistetään näistä lähtökohdista kaavoituksella, tontinluovutusehdoilla ja uusiutuvan energian asennusten helpotuksilla. Uusiutuvaa energiaa otetaan myös omissa kaupunkikonsernin rakennuksissa käyttöön.

Uusiutuvaa sähköä ja lämpöä on myös mahdollista hankkia muun muassa sähkön sertifikaattien kautta ja myös Vantaan Energia myy uusiolämpöä. Kaupunki toimii esimerkkinä kiinteistökohtaisten ratkaisujen käyttöön otossa ja energian hankinnan osalla.

Indikaattorit:

- *Uusiutuvan energian kaukolämmön tuotannon osuus (%) ja aurinkosähkön (kWp) ja maalämmön (MWh) tuotanto ja kaupunkikonsernin uusiutuvan energian hankinta (%).*

3.3. Materiaalien elinkaari ja kiertotalous

Vantaan kaupunki on yksi nopeimmin kasvavista kaupungeista Suomessa. Rakennetulla ympäristöllä on ratkaiseva merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä, sillä rakennukset aiheuttavat kolmanneksen Suomen ilmastopäästöistä. Rakennusten elinkaaren aikaisista kasvihuonekaasupäästöistä rakennusmateriaalien osuus on merkittävä. Merkittäviä päästöjä aiheuttaa myös esirakentaminen. Rakennusmateriaalien merkitys kasvaa edelleen rakennusten energiatehokkuuden parantuessa ja käytön aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentyessä.

Vantaalla on purku- ja kierrätysmateriaalien sekä maamassojen uusiokäytön kehittämisessä runsaasti mahdollisuuksia. Uusiokäytön kehittämisellä voidaan vähentää liikenteen aiheuttamia päästöjä sekä kaupungille aiheutuvia kustannuksia. Purku- ja kierrätysmateriaalien ja maamassojen uusiokäytön kehittäminen nähdään Vantaalla myös mahdollisuutena yrittäjyyden ja työllisyyden edistämiseksi.

Resurssiviisaassa kaupungissa jakamistalous on merkittävässä roolissa. Viime vuosina jakamistalous on kehittynyt harppauksin. Syynä on kuluttajien huoli ympäristöstä sekä kulutuskäyttäytymisessä tapahtumassa oleva kulttuurinen muutos pysyvän omistajuuden arvostamisesta kohti käyttöoikeiden arvostamista. Jakamistalouden kehittymistä on edesauttanut myös teknologian kehittyminen. Lisäksi uuden sukupolven yrittäjät ja rahoittajat ovat löytäneet jakamistaloudesta uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Kaupungin rooli jakamistalouden edistämisessä on yhtäältä toimia mahdollistajana ja toisaalta varmistaa omistamiensa ja omassa käytössä olevien resurssien tehokas hyödyntäminen ja yhteiseen käyttöön avaaminen. Jätehuollon kehittämisessä korostetaan aiempaa enemmän kiertotalouden merkitystä jätteen synnyn ehkäisyssä.

Tavoite 10. Edistetään vähähiilistä rakentamista

Ympäristöministeriö on valmistelemassa vähähiilisen rakentamisen kriteerejä talonrakentamisen ohjaamiseen. Ohjauskeinot koskevat uusia ja laajamittaisesti korjattavia rakennuksia. Valmisteilla olevassa rakentamisen ohjauksessa tarkasteluun on otettu rakennusmateriaalien valmistus, rakentaminen, rakennusjätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys. Ympäristöministeriön tavoitteena on, että rakennuksen elinkaaren aikaista hiilijalanjälkeä ohjataan lainsäädännöllä 2020-luvun puoliväliin mennessä. Vantaan kaupunki ottaa kriteerit asteittain käyttöön jo ennen lainsäädännöllistä pakkoa omassa rakentamisessaan ja laajentaa niiden käyttöönottoa ohjauksen kautta myös kaupunkikonsernin ja yksityisten toimijoiden rakentamiseen.

Resurssiviisauden tiekartan tavoitteiden mukaisesti Vantaalla laadittiin selvitys puurakentamisen edistämiseksi vuosien 2020–2021 aikana. Selvityksen keskeisimmät tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät hiilijalanjälkikriteerien käyttöönottoon, vähähiilisten rakennusmateriaalien käytön edistämiseen ja puumateriaalin lisäämiseen kaupungin omissa hankkeissa. Puurakentamista, kuten muutakin vähähiilistä rakentamista, kaupunki voi edistää kaavoituksessa, maankäyttösopimuksissa, tontinluovutusehdoissa ja -kilpailutuksissa sekä omissa rakennushankkeissa, joissa asetetaan hiilijalanjäljelle esimerkiksi hankinta- ja kilpailutuskriteereitä. Linjauksien toimenpiteet lisätään päivitetyn tiekartan Kaupunkiympäristön toimialan toteutussuunnitelmaan ja viedään sitä kautta toteutukseen.

Indikaattorit:

- *Kaupungin hankkeet, joissa vähähiilisen rakentamisen kriteerit ovat käytössä*
- *Puurakentamisen kehittyminen Vantaalla*
- *Tonttivaraukset vähähiiliseen rakentamiseen*

Tavoite 11. Edistetään rakentamisen kiertotaloutta

Kaupunki edistää rakentamisessaan kierrätysmateriaalien käyttöä, rakennusmateriaalien kierrätettävyyttä, purettavuutta, muunneltavuutta sekä uusiokäyttöä ja pitkää ikää. Rakennusten elinkaaritarkastelu otetaan kaupungin suunnitteluohjeiden lähtökohdaksi, sillä rakennusten elinkaarta pystytään jatkamaan peruskorjauksilla tai käyttötarkoituksen muutoksilla.

Vantaa allekirjoitti vuonna 2021 kestävän purkamisen green deal-sopimuksen, jonka päätavoitteena on lisätä purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä kannustamalla kiinteistöomistajia ja rakennuttajia laatimaan purkukartoitus kokonaisten rakennusten purku- sekä laajoissa korjaushankkeissa. Tavoitteena on myös verkkopohjaisten maanlaajuisten vaihdanta-alustojen käytön lisääminen sekä purkumateriaaleihin ja niiden hyödyntämiseen liittyvän tietopohjan vahvistaminen.

Vantaa on edistänyt rakentamisen kiertotaloutta myös vuonna 2019 alkaneessa nelivuotisessa CIRCULT -hankkeessa (Circular Construction In Regenerative Cities). Hankkeessa on muun muassa testattu EU:n purkukartoitusopasta kahdessa Vantaan puretussa koulussa. Vantaalla hankkeessa

mietitään myös purkamiselle vaihtoehtoja muun muassa rakennuksen käyttötarkoitusta muuttamalla tai rakennusta korjaamalla ja laajentamalla.

Indikaattorit:

- *Tehdyt purkukartoitukset, kpl, %*
- *Purkukohteista uudelleenkäyttöön menneet rakennusosat, kpl, t*
- *Purkukohteista kierrätykseen menneet materiaalit, t, %*
- *Purettavaksi suunnitellut (design for disassembly) rakennukset, kpl, %*
- *Muunneltavaksi suunnitellut (design for adaptability) rakennukset, kpl, %*

Tavoite 12. Vähennetään infrarakentamisen ja massojenhallinnan hiilijalanjälkeä

Merkittävin vaikutuskeino infran ympäristövaikutuksiin on huolellinen ja koko elinkaaren kattava suunnittelu. On arvioitu, että jopa yli 90 % infrarakentamisen päästöistä ratkaistaan suunnittelun eri vaiheissa.

Vantaalla infrarakentamisessa otetaan käyttöön KESY-toimintamalli, joka määrittelee miten hankkeen tilaaja, suunnittelija, rakentaja ja kunnossapitäjä voivat kussakin hankkeen vaiheessa huomioida kestävän ympäristörakentamisen mukaisen toiminnan. Toimintamalli on Vantaalla ollut käytössä muutamissa pilottikohteissa.

Kehitteillä olevat infrarakentamisen päästölaskentaperiaatteet mahdollistavat infrahankkeiden erilaisten toteutusratkaisujen vertailun, mikä helpottaa päästöjen huomioimista esimerkiksi hankkeiden kilpailutuksissa. Vantaalla laskentamenetelmiä on pilotoitu ja niiden kehittämistä seurataan.

Vuonna 2019 valmistunut Vantaan maa- ja kiviainesten hallinnan toimintaohjelma on jalkautettu ja tavoitteena on teemakohtaisesti etsiä keinoja hallinnan edistämiseksi. Tavoitteena on keskeisten toimintatapojen yhtenäistäminen sekä yhteistyön lisääminen kaupungin sisällä ja HSY:n kanssa. Yhteistyötä ja toimenpiteitä etsitään seuraavissa teemaryhmissä: maankäytön suunnittelu, maankäyttösopimukset ja tontinluovutusehdot, infrahankkeiden suunnittelu, rakennusten suunnittelu, rakennuttaminen, rakentaminen, kunnossapito ja lupapalvelut, viestintä, koulutus ja vuorovaikutus sekä tietojärjestelmät (digitalisaatio).

Geotekniikassa ja pohjarakentamisessa käytetään useita energia- ja päästöintensiivisiä materiaaleja. Maarakentamisessa nykyiset materiaalit tulee jalostaa ja valmistaa mahdollisimman vähäpäästöisesti. Lisäksi vähäpäästöisiä materiaaleja suositetaan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Vantaan ratikka suunnitellaan resurssiviisauden periaatteiden mukaan, kuten hyödyntämällä kierrätysmateriaaleja, laatimalla päästölaskentoja, massojen hallinnalla, viherrakentamisella, biodiversiteettiä suojelemalla ja huomioimalla materiaalien hiilijalanjälki hankinnoissa.

Indikaattorit:

- *Massojen hallinnan kautta kierrätetyt maamassat, t*
- *SeutuMassan kautta raportoidut maa- ja kiviainekset, %*
- *Maankaatopaikalle vietyjen maamassojen määrä*

Tavoite 13. Kehitetään jakamistalouden edellytyksiä

Tilojen, aineistojen, esineiden ja koneiden lainaaminen ja yhteiskäyttö tukevat jakamistaloutta ja resurssiviisasta, kestävä elämäntapaa. Vantaan kaupungin tilojen yhteiskäytön tehokkuutta edistetään Timmi-varausjärjestelmää kehittämällä. Varausjärjestelmän kautta voi hakea käyttöönsä muun muassa liikunta-, asukas-, kulttuuri-, nuoriso, opetus- ja kokoustiloja. Myös uusissa toimitilahankkeissa ja remonttien suunnittelun yhteydessä lisätään tilojen monikäyttöisyyttä ja yhteiskäyttöä.

Kirjasto toteuttaa aineistojen, erilaisten välineiden ja tilojen lainausta ja yhteiskäyttöä laajasti. Kirjat, lehdet, pelit, elokuvat, musiikki ja muut aineistot sekä painetussa että digitaalisessa muodossa ovat kirjaston lainaustoiminnan ydin. Kirjasto laajentaa jakamistaloutta ja kestävä elämäntapaa tukevia palvelujaan lisäämällä erilaisten välineiden lainaamista mahdollisuuksien mukaan – laajan välinelainauksen toteuttaminen edellyttäisi myös tilaa välineiden säilyttämiselle, mikä ei kirjastojen nykyisillä neliömäärillä ole mahdollista.

Kaupunkipyörät ja muut yhteiskäyttöiset kevyet liikumisvälineet, kuten sähköpotkulaudat mahdollistavat kestävä liikumisen. Kaupunki edistää vähäpäästöisten autojen ja sähköpyörien yhteiskäyttöä muun muassa ottamalla käyttöön uusia sovelluksia ja järjestämällä yhteiskäyttöautoille maksuttomia pysäköintipaikkoja katualueilta.

Kaupungin toimipisteiden kalusteiden ja irtaimiston kierrätystä kehitetään luomalla kokonaisvaltainen kalusteiden ja irtaimiston kierrätyskonsepti. Lisäksi edistetään toimintoja, joissa uusia tuotteita valmistetaan esimerkiksi kouluilta poistetuista pulpeteista ja muista kalusteista. Myös yhteistyön tiivistämistä Kierrätyskeskuksen kanssa jatketaan.

Indikaattorit:

- *Timmi-järjestelmän piirissä olevien tilojen määrä/kaikki varattavat tilat*
- *Yhteiskäytössä olevien kaupunginvirka-autojen määrä*
- *Täyssähköautojen määrä, joissa on yhteiskäyttösovellus*
- *Kirjaston kautta varattujen laitteiden lainaus- ja käyttökerrat*
- *Kalusteiden ja irtaimiston kierrätyskonsepti on käytössä*
- *Kalusteiden ja irtaimiston kierrätysaste, määrä*

Tavoite 14. Kehitetään jätehuoltoa kiertotaloutta tukevaksi

Jätteiden käsittelystä aiheutui 2 prosenttia kasvihuonekaasupäästöistä vuonna 2020. Päästöjen vähennystarve on keskimäärin 2,7 kt CO₂-ekv. vuodessa. Valtakunnallisessa jätasuunnitelmassa (VALTSU) vuoteen 2027 (lausunnoilla 19.11.2021 asti) korostetaan aiempaa enemmän kiertotalouden merkitystä jätteen synnyn ehkäisyssä. Jakamistalouden ratkaisut tukevat osaltaan tätä tavoitetta. Vantaa on yhdessä HSY:n kanssa sitoutunut VALTSU:n teemakohtaisiin tavoitteisiin.

Vantaan tulee kehittää omien kiinteistöjensä jätehuoltoa sujuvammaksi. Tämä vaatii konsernitason johtamista, koordinoitua ja kehittämistä jätteenkäsittelyn saatavuudessa, tiloissa ja puhtauspälypalvelusopimuksissa. Erityisesti muovijätteen hyödyntämiseen kiinnitetään huomiota.

Indikaattorit:

- *Yhdyskuntajätteen kierrätys-%*
- *Hankittujen kertakäyttömuovituotteiden määrä, t*

- *Ruokahävikin määrä, päiväkodit, koulut ja toisen asteen oppilaitokset*
- *Biojätteen kierrätys-%*
- *Rakennusjätteen määrä, t*
- *Rakennus- ja purkujätteen materiaalihyötykäyttö-%*

3.4. Monimuotoinen luonto

Luonnon monimuotoisuudella eli biodiversiteetillä tarkoitetaan elinympäristöjen ja lajien kirjoa sekä lajien sisäistä perinnöllistä monimuotoisuutta. Yksinkertaisesti se tarkoittaa elämää sen kaikissa ilmenemismuodoissa. Luonnon monimuotoisuus on elinehto lajien säilymiselle ja myös välttämätöntä ihmisen hyvinvoinnille, sillä rikas luontoympäristö tuottaa tärkeitä ekosysteemipalveluita, kuten pölytystä, ilmaston säätelyä ja hiilen sidontaa, puhdasta vettä, tulvasuojaa sekä virkistyspalveluita.

Suomessa suurimpia uhkia luonnon monimuotoisuudelle muodostavat ihmisen toiminnan aiheuttama elinympäristöjen häviäminen ja pirstoutuminen sekä niiden laadun heikentyminen, vieraslajien aiheuttama kilpailu, ilmastonmuutos sekä ekosysteemien toiminnan heikentyminen. Elinympäristöjen ja lajien suojeleminen on tärkeää, sillä monimuotoinen luonto voi sopeutua paremmin erilaisiin ympäristömuutoksiin. Arvioiden mukaan maailmassa on menossa kuudes sukupuuttoaalto, ja Suomessakin tuoreimpien uhanalaisuusselvityksien mukaan joka yhdeksäs laji ja puolet luontotyypeistä ovat uhanalaisia.

Enemmistö uhanalaisista lajeistamme elää metsissä ja perinneympäristöissä. Monimuotoisuudelle tärkeät luonnontilaisen kaltaiset metsät ja suot sekä perinnebiotoopit ovat kuitenkin huomattavasti vähentyneet viimeisen sadan vuoden aikana. Vantaalta löytyy vielä laajojakin metsäalueita samoin kuin erilaisia vesiympäristöjä, etenkin puroja, jotka nekin ovat erityisen arvokkaita luonnon monimuotoisuudelle. Elinympäristöjen säilyttämisen ohella on tehokkaasti torjuttava haitallisia vieraslajeja, sillä niiden leviäminen on paikallisesti merkittävä uhka luontaiselle lajistollemme.

Vantaan yleiskaavassa 2020 luonnon monimuotoisuutta ja toimivia ekosysteemejä turvataan vahvistamalla ekologista verkostoa. Uusia luonnonsuojelualueita on osoitettu kaavassa 800 hehtaaria, mikä nostaa suojelualueiden osuuden 9,3 prosenttiin maapinta-alasta. Se on merkittävästi enemmän kuin Suomen kuntien keskiarvo (4,7 %). Yleiskaavan luonnonsuojelualueet, muut luontoarvoiltaan merkittävät alueet (esim. LUO-alueet) ja ekologiset yhteydet turvaavat eliölajiston sekä luontotyyppien säilymisen ja monimuotoisuuden pitkällä aikavälillä.

Tavoite 15. Luonnon monimuotoisuutta lisätään, suojellaan ja vahvistetaan Vantaalla suunnitelmallisesti

Vantaalla on tehty pitkäjänteistä työtä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi rauhoittamalla luonnonsuojelualueita, suojelemalla luontotyypejä ja eliölajeja sekä vahvistamalla ekologista verkostoa yleiskaavan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeillä alueilla ja ekologisilla runkoyhteyksillä. Tätä suojelutyötä jatketaan laatimalla Vantaalle luonnonsuojelun toteutussuunnitelma, jossa tarkastellaan ja aikataulutetaan luonnonsuojelualuevarausten rauhoitusta, hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimista ja niiden toteuttamista, luontoalueiden ennallistamista ja luontoalueverkostoa kokonaisuutena.

Ekologisesti kestävä kaupunkisuunnittelun ja maankäytön tueksi tarvitaan lisäksi kattavaa tietoa Vantaan luontotyypeistä ja lajistosta, ja tämän varmistamiseksi laaditaan inventointisuunnitelma.

Luontokadon pysäyttäminen on elämän suojelua. Luontokatoa voidaan torjua elinympäristöjä suojelemalla, ennallistamalla ja luonnonmukaistamalla. Myös erilaisten uusympäristöjen luominen lisää kaupunkiympäristöjen monimuotoisuutta ja tukee lajiston elinolosuhteita. Rakennetuilla alueilla tällaisia uusympäristöjä ovat esimerkiksi kasvikatot, kasveja sisältävät hulevesikosteikot sekä vihertehokkaasti toteutetut pihat.

Vantaan luonnon monimuotoisuutta seurataan säännöllisesti. Tavoitteena on tuottaa tietoa elinympäristöjen ja lajiston tilasta sekä niissä tapahtuvista muutoksista päättäjiä, suunnittelijoita ja kaupunkilaisia varten.

Ekologisten verkostojen tavoitteena on turvata eliölajiston sekä luontotyyppien monimuotoisuus ja säilyminen pitkällä aikavälillä. Ekologiset verkostot koostuvat luonnon ydinalueista ja niitä yhdistävistä ekologisista yhteyksistä. Luonnon ydinalueet voivat olla esimerkiksi suojelualueita tai muita luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita elinympäristöjä. Ne sisältävät eliölajeille välttämättömiä lisääntymis-, suoja- tai ravintopaikkoja. Ekologiset yhteydet mahdollistavat eliölajien liikkumisen ja leviämisen elinympäristöjen välillä.

Ekologisten verkostojen huomioiminen on osa kestävä kaupunkisuunnittelua ja perusta luonnon monimuotoisuuden säilymiselle. Vantaalle laaditaan ekologisia verkostoja koskeva suunnitelma, jossa tarkastellaan metsä-, niitty- ja siniverkostoja kokonaisvaltaisesti ja etsitään keinoja niiden kehittämiseksi ja toiminnan vahvistamiseksi.

Indikaattorit:

- *Luonnonsuojelualueiden osuus % kaupungin pinta-alasta (Ekologisen kestävyysindikaattori)*

Tavoite 16. Vahvistetaan toimia metsä- ja suoluonnon monimuotoisuuden parantamiseksi

Metsillä on laaja-alaisimpana elinympäristötyyppinä keskeinen merkitys Vantaan luonnon monimuotoisuudelle. Merkittävimmät yhtenäiset metsäalueet sijaitsevat idän Sipoonkorvessa ja lännen Petikon-Keimolan-Vestran alueilla. Näiden metsäydinalueiden lisäksi kaupungin metsäiseen ja puustoiseen verkostoon kuuluu pienempiä metsäkokonaisuuksia ja lähimetsiä. Soita on Vantaalla huomattavasti vähemmän kuin metsiä, mutta suotkin sisältävät laajan kirjon harvinaista ja uhanalaista lajistoa ja luontotyyppejä.

Viimeisimmän vuoden 2019 uhanalaisuusarvion mukaan suurin osa Suomen uhanalaisesta lajistosta elää ensisijaisesti metsissä. Tärkeitä syitä metsälajiston uhanalaistumiselle ovat vanhojen metsien niukkuus, metsärakenteen yksipuolistuminen, sekä kookkaiden puiden ja etenkin lahoppuun väheneminen. Metsälajiston ohella uhanalaisuus koskettaa nykyisin suurta joukkoa metsäisiä luontotyyppejä. Niistä lehdot ovat runsaslajisimpia, joten lehdoilla on erityisen suuri merkitys myös uhanalaiselle lajistolle.

Vantaalaisen suoluonnon uhkana ovat vanhojen ojitusten lisäksi niiden lähistöllä sijaitsevien alueiden rakentamisesta johtuvat häiriöt, kuten pohjaveden pinnan lasku ja kuivuminen, sekä rakennetuilta alueilta soille tulevien vesimäärien suuret vaihtelut.

Luontoalueiden pirstoutuminen ja lisääntyneestä virkistyskäytöstä johtuva kasvillisuuden ja maaperän muuttuminen uhkaavat soita ja metsiä. Suojelualueet eivät yksinään riitä turvaamaan monimuotoisuutta. Tarvitaan myös tietoa ja seurantaa luonnon tilasta ja lajistosta suojelualueiden ulkopuolelta. Aktiivisilla hoito- ja ennallistamistoimilla sekä kulumisvaurioiden torjunnalla voidaan metsä- ja suoluonnon ekologista tilaa parantaa.

Kaupunkisuunnittelussa metsäverkostorakenteen huomioiminen kattavine ekologisine yhteyksineen ja niiden tukialueineen rakennetussa ympäristössä on myös varautumista elinympäristömuutoksiin, kuten ilmastomuutokseen. Metsät ja suot ovat Vantaalla, paitsi olennainen osa virkistysverkostoa, erittäin merkittäviä hiilinieluja ja hiilivarastoja. Tiivistyvässä kaupungissa onkin tärkeää sovittaa yhteen keinot luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ja ekosysteemipalveluiden tuottamiseksi.

Indikaattorit:

- *Metsäiset alueet (Ekologisen kestävyysindikaattori)*
- *Vähintään 80-vuotiaan metsän osuus kaikesta metsämaasta (Ekologisen kestävyysindikaattori)*

Tavoite 17. Vesistöjen luonnontilaisuutta ja monimuotoisuutta parannetaan

Vantaa on virtavesien kaupunki, jonka maisemaa ovat merkittävästi muovanneet Vantaanjoki ja sen suurin sivuhaara, Keravanjoki. Näiden jokien lisäksi Vantaalla on kymmenittäin puroja, jotka ranta-alueineen toimivat ekologisina yhteyksinä niin kaloille kuin myös linnuille, hyönteisille, nisäkkäille ja kasveille.

Vantaanjoen alueella elää kaksi Euroopan unionin tiukasti suojelemaa lajia: saukko ja vuollejokisimpukka, jonka merkittävin esiintymisalue Suomessa on Vantaanjoki. Vantaan puroissa on tehty kunnostusohjelman (2016–2020) mukaisia toimenpiteitä, ja kaupungin purotalkkarit ovat siivonneet puroluontoa roskista sekä toteuttaneet taimenille kutusoraikkoja. Nousuesteiden poistaminen on mahdollistanut uhanalaisen meritaimenen nousun Vantaan jokiin ja puroihin. Edelleen kuitenkin tarvitaan toimia vantaalaisen vesiluonnon hyväksi.

Vantaalla purot kulkevat paikoin hyvinkin ahtaissa asutuksen keskellä olevissa käytävissä, jolloin puroluonnolle jää vain vähän tilaa. Silti näissäkin kohteissa tulisi parantaa purojen elinvoimaisuutta ja etsiä siihen ratkaisuja. Uusien alueiden suunnittelussa on tarpeen varata purokäytävälle riittävästi tilaa, jotta puro voisi mutkitella ja elää luonnonmukaisesti.

Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelman ympäristötavoitteena on saada Vantaanjoen ekologinen tila hyväksi vuoteen 2027 mennessä. Vuonna 2017 Vantaanjoen ekologinen tila oli tyydyttävä, joten vaaditaan aktiivisia tekoja, jotta tavoitteisiin päästään.

Indikaattorit:

- *Pintavesien ekologinen tila (Ekologisen kestävyysindikaattori)*
- *Purovesien laadun seurantatulokset (Kylmäojan ja Rekolanjoen piilevätulokset)*

Tavoite 18. Varmistetaan kattava avoimien alueiden verkosto

Avoimet kulttuurimaisemat ovat merkittävä osa vantaalaista kaupunkiympäristöä. Kuitenkin luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa arvioitiin uhanalaisiksi kaikki perinnebiotoopit, joita ovat

muuan muassa niityt, kedot ja metsälaitumet. Niitä uhkaavat hoidon ja käytön loppumisen lisäksi ilmastonmuutoksen kiihdyttämät umpeenkasvu, rehevöityminen ja vieraslajien leviäminen, sekä maankäytön muutokset.

Tarvitaan aktiivisia toimia monimuotoisten avoimien elinympäristöjen säilyttämiseen ja lisäämiseen, koska merkittävä osa Suomen uhanalaisista ja uhanalaistuvista lajeista on riippuvainen näistä elinympäristöistä. Niittyjen pinta-alaa tulee lisätä. Niitty-ympäristöjen monimuotoisuutta kasvatetaan olevien niittyjen oikealla hoidolla, sekä sopivien nurmikkoalueiden niityttämällä ja niittykasvien lajimäärän nostamisella. Hyviä mahdollisuuksia niittyelinympäristöjen luomiseen ja ylläpitoon tarjoavat muun muassa täyttömäet ja tienpientareet. Koska perinnebiotoopit ja niiden lajisto ovat vähentyneet voimakkaasti, kannattaa pieniäkin alueita hoitaa.

Niittylajien menestymisen turvaksi tulee selvittää avoimien alueiden verkosto osana Vantaan ekologisten verkostojen suunnitelmaa. Tämä auttaa turvaamaan alueiden kytkeytyneisyyden sekä mahdollistaa verkostoa täydentävien osien lisäämisen ja monipuolistamisen. Vantaalla on arvoniittyjä, jotka tarvitsisivat hoitosuunnitelmat, jotta alueiden niittylajiston menestymisen edellytyksiä saadaan parannettua. Kehittämällä kaupungin niittämistoimia turvataan kasvien siementuotanto ja hyönteisten menestyminen.

Indikaattorit:

- *Hoidossa olevat arvoniityt (pinta-ala)*

Tavoite 19. Tehostetaan haitallisten vieraslajien torjuntaa

Vieraslajit ovat maailmanlaajuisesti yksi suurimmista uhkista luonnon monimuotoisuudelle. Suomessa suurimmat ongelmat voidaan vielä ehkäistä torjumalla haitallisia vieraslajeja. Vieraslajit aiheuttavat monenlaista haittaa: ne valloittavat alkuperäisten lajien elintilaa, lisäävät saalistuspainetta, levittävät tauteja ja loisia, tai risteytyvät alkuperäisten lajien kanssa.

Moni vieraslaji Vantaalla on levinnyt luontoon viedyn puutarhajätteen mukana. Vantaalla eniten haittaa aiheuttavia vieraskasvilajeja ovat jättiputket, jättipalsami, kurturuusu ja lupiini. Koska haitalliset vieraslajit leviävät merkittävässä määrin yksityisten ihmisten toiminnan tuloksena, on tärkeää lisätä kuntalaisten vieraslajituntemusta sekä järjestää asukkaiden kanssa vieraslajitalkoita. Vieraslajien kirjo on laaja, ja kaupungilla on tarve linjata toimintamallit ja varata resurssit vieraslajien torjuntaan.

Haitallisten vieraslajien torjunta on pitkäkestoista työtä, joka vaatii resursseja ja suunnitelmallisuutta. Vieraslajit eivät tunne kaupungin rajoja, joten yhteistyö naapurikuntien kanssa vieraslajien torjumiseksi on perusteltua. Vieraslajeista on etenkin haittaa luonnonsuojelualuiden herkissä luontokohteissa, joten vieraslajien torjuntatoimet kannattaa ensisijaisesti suunnata sinne.

Indikaattorit:

- *Kaupungin järjestämien vieraslajitorjuntatalkoiden määrä ja niihin osallistuneiden kuntalaisten määrä*

Tavoite 20. Suojellaan luontoa kulumiselta

Vantaan tiivistyvä kaupunkirakenne lisää kulutuspainetta luontoalueilla. Monilla luonnonsuojelualueilla on paljon käyttäjiä, mikä on johtanut maaperän ja kasvillisuuden kulumiseen.

Kävely ja pyöräily kuluttavat luontoa, minkä seurauksena polkujen määrä lisääntyy, polut levenevät, kasvillisuus katoaa, maaperä tiivistyy ja tätä kautta myös eroosio lisääntyy. Herkkien luontokohteiden ympäristö ja lajisto eivät helposti palaudu ennalleen, vaikka kulutuspainetta vähentyisi.

Luontokohteiden kulutuspainetta voidaan vähentää huolellisella reittien suunnittelulla, opastuksella ja kulumista ehkäisevillä rakenteilla. Merkityt reitit ja pääpolut ovat hyviä tapoja suojella luontoa. Virkistyskäytön ohjaaminen eri keinoilla ehkäisee lisäksi häiriötä, jota koituu maassa pesiville linnuille sekä muille eläimille. Luontoalueiden suojelu säilyttää myös ympäristön laadun, ja ihmiset hakevatkin luontokokemuksia nimenomaan laadukkaista luontokohteista.

Indikaattorit:

- *Toteutetut reitit luonnonsuojelualueilla (metriä)*
- *Laadittujen suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien määrä*

3.5. Vastuullinen Vantaa

Vastuullinen Vantaa -kaista kattaa kaikki vantaalaiset – niin asukkaat, kaupungin työntekijät kuin yritykset ja yhteisöt. Kaista sisältää kestävään elämäntapaan, ympäristökasvatukseen ja koulutukseen sekä ympäristöjohtamiseen ja työn tekemisen tapoihin liittyviä toimenpiteitä.

Kaupungeilla on merkittävä rooli ilmastotyössä ja kuntalaisten kestävän elämäntavan mahdollistamisessa. Kuntalaiset toivovat selkeitä ohjeita omista vaikutusmahdollisuuksista ja ilmastoystävällisistä valinnoista. Viestinnällä ja vuoropuhelulla lisätään ilmastotoimien hyväksyttävyyttä ja avoimuutta. Kuntaorganisaation on tärkeää toimia esimerkkinä arjen kestävien valintojen toteuttamisessa. Myös kaupungin palvelutarjonnassa, kuten kirjastoissa, nuorisotiloissa, kouluissa ja päiväkodeissa, on tärkeää tuoda esille kestävän elämäntavan taitoja, tietoja ja tapoja normaalin toiminnan yhteydessä.

Tavoite 21. Ympäristövastuullisuudesta viestitään innostavasti ja mahdollistetaan vuorovaikutteinen osallistuminen

Kaupunki hyödyntää aktiivisesti sen käytössä olevia vuorovaikutteisen viestinnän keinoja ja osallistumisen tapoja, ja kehittää myös uusia. Erilaiset kampanjat, teemavuodet ja hankkeet ympäristövastuuteemoihin liittyen sekä osallisuustyön uudet menetelmät vahvistavat osallisuutta, sekä välittämistä ja vaikuttamista oman elinympäristön asioihin. Avoin viestintä ja vuoropuhelu mahdollistavat sen, että vantaalaiset tietävät kunnan ilmastotyöstä ja oman toiminnan merkityksestä. Resurssiviisas Vantaa toimii esimerkkinä arjen kestävien valintojen toteuttamisessa ja erityistä huomiota kiinnitetäänkin tavaroiden ja palvelujen kuluttamisen päästöihin ja niiden esiintuomiseen. Innostava viestintä ilmastotoimien merkittävydestä motivoi kunnan eri toimijoita, niin asukkaita kuin yrityksiä, toteuttamaan yhteisiä tavoitteita. Viestinnässä hyödynnetään myös kumppanuuksia, kuten HSY:n Ilmastoinfoa. Erilaiset työpajat, keskustelutilaisuudet sekä kuntalaisraadit ovat esimerkkejä menetelmistä, joilla lisätään osallisuutta myös ilmastopäätöksissä.

Indikaattorit:

- Mediatiedotteiden määrä, joissa hiilineutraalius/ympäristönäkökulma (kpl/vuosi)
- Osallisuustoimenpiteiden määrä
- Kampanjoiden määrä ja tavoittavuus
- Ilmastoinfon tiedotteet, osallisuustoimenpiteet ja kampanjat

Tavoite 22. Kasvatamme ja tuemme vantaalaisia kestävään elämäntapaan ja ympäristövastuullisuuteen

Vantaan kaupunki kasvattaa ekososiaalisesti sivistyneitä vantaalaisia sekä edistää hyvän luontosuhteen syntymistä ja kehittymistä. Kasvatuksen ja opetuksen palveluissa kohdataan joka päivä kymmeniä tuhansia vantaalaisia lapsia, nuoria ja aikuisopiskelijoita. Näiden oppijoiden kautta voidaan vaikuttaa suureen osaan vantaalaisten perheiden arkea ja ajattelua ja siten lisätä hyväksyttävyyttä ilmastonmuutoksen hillinnän vaatimille rakenteellisille muutoksille ja muille resurssiviisauden teoille. Opetus- ja kasvatussuunnitelmien mukaisesti opetetaan kestävän elämäntavan taitoja, tietoja ja tekoja vaikuttavissa teemoissa, kuten ruokailu ja ruoan tuotanto, energia, liikkuminen ja muu kuluttaminen.

Kasvatuksen ja koulutuksen sekä Aikuisopiston kurssien ja maahanmuuttajien koulutuksen kautta voidaan tehdä tutuksi kestävää elämäntapaa sekä vaikuttaa kuntalaisten kulutusperustaiseen hiilijalanjälkeen. Vantaalla lisätään kaikilla asteilla varhaiskasvatuksesta ammatilliseen koulutukseen kasvattajien ja opettajien ympäristö- ja kestävän elämäntavan tietoja. Opetuksen teemoihin sisällytetään ympäristövastuuasioita rakenteiden ja opetussuunnitelmatyön avulla sekä luodaan vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia. Toimintaympäristöjä muokataan tukemaan paremmin ympäristökasvatusta.

Kuntalaisten tietoa kestävästä elämäntavasta ja ympäristövastuusta voidaan lisätä myös osana harrastustoimintaa ja osallistumista niin nuorten kuin aikuisten palveluissa. Ympäristövastuun teemoja sisällytetään vapaaehtoistoimintaan, kulttuurituotantoon, tapahtumiin ja näyttelyihin.

Indikaattorit:

- *Kestävän elämän ja ilmasto- ja ympäristövastuukurssien, opintojaksojen ja tutkinnon osien järjestäminen*
- *Ilmastoinfon verkkokurssialusta Koutsin kurssien vantaalaiset suorittajat (kpl/vuosi)*
- *Ilmastoinfon energianeuvonnan kurssien vantaalaiset osallistujat (kpl/vuosi)*
- *HSY:n ympäristökasvatuksen kautta tilatut oppitunnit (kpl/vuosi)*
- *HSY:n vantaalaiset kummikoulut (kpl/vuosi)*

Tavoite 23. Vähennämme ruoan ympäristövaikutuksia

Vantaa on merkittävä ateriapalveluiden ja ruoan ostaja. Vantaalla ruokitaan 40 000 lasta ja nuorta kasvatuksen ja opetuksen palveluissa sekä 3000 sosiaali- ja terveystieteiden asiakasta päivittäin. Lisäksi Vantaalla edistetään kaupunkiviljelyä, muuta urbaania ruoantuotantoa ja vähennetään ruokahävikkiä.

Ympäristötavoitteet edellyttävät ruokajärjestelmän murrosta ja siirtymistä kestäväan ruokakulttuuriin. Vantaalla suurena joukkoruokailun järjestäjänä on mahdollisuus vaikuttaa konkreettisesti ihmisten tottumuksiin ja asenteisiin. Vantaalaiset lapset ja nuoret ovat vaatineet huomion kiinnittämistä ruoan ympäristökestävyyteen. Laitosruokailun kestävyys tavoittelua

tehdään ravitsemussuositusten ehdoilla ja varmistaen, että ruoka maistuisi nykyistäkin paremmin. Vantaalla tavoitellaan joukkoruokailun hiilijalanjäljen pienentämistä yhteisöllisyyden ja osallisuuden keinoin. Lisäksi ruokahankintojen vastuullisuutta kehitetään mm. elintarvikkeiden hankintakriteerityöllä ja ateriapalveluiden hiilijalanjälkeä seuraamalla. Mukana työssä on koko kaupunkiorganisaatio, ateriapalveluntuottajat sekä palveluiden käyttäjät.

Vantaalla toimii Yhteinen pöytä -verkosto. Se koostuu hävikkiruokaterminaalista, 80:stä kaupungin, seurakuntien ja järjestöjen ruoka-apua jakavasta toimipisteestä sekä koulutuslaitoksista. Sen kautta jaetaan tukuista, tehtaista ja kaupoista ylijäänyttä ruokahävikkiä. Ruuan ympäristökuormituksen vähentäminen on Yhteisen pöydän konseptin yksi ydintavoitteista. Toiminnassa hyödynnetään tehokkaasti ruokahävikkiä sekä vahvistetaan kierto- ja jakamistaloutta. Verkosto kehittää ruoka-apua ja ruokahävikin hyötykäyttöä, välivarastointia ja logistiikkaa ja toimii valtakunnallisena esimerkkinä ruoka-aputoimijoille. Yhteinen pöytä selvittää mahdollisuutta laajentaa hävikkiterminaalin ja ruokahävikin logistiikan toimintaa valmistetun ruuan hävikin hyödyntämiseen Vantaalla.

Vantaan kaupunki on rakentanut ruoka-alan yritys yhteisön, Ruokaklusterin, jossa on mukana yli 70 yritystä. Tavoitteena on luoda Vantaasta Suomen urbaanin ruoantuotannon pääkaupunki vuoteen 2025 mennessä. Ruokaklusterin avulla kaupunkiin kehitetään avoimen innovaation keinoin kestävän kehityksen mukaisia ruokateollisuuden ekosysteemejä sekä ruoan kiertotalousmalleja. Kaupungissa demonstroidaan uusia innovatiivisia kaupunkiviljely- ja foodtech-ratkaisuja, joilla lisätään ruoan huoltovarmuutta ja omavaraisuutta. Nämä suunnitelmat tukevat myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteita.

Indikaattorit:

- *Vantaan ateriapalveluiden hiilijalanjälki*
- *Hävikkiterminaalin läpi kulkenut hävikki kiloina vuodessa*
- *Ruoka-apuverkoston tavoittamien vantaalaisten määrä viikossa.*

Tavoite 24. Edistämme kaupunkiorganisaation ympäristövastuullisuutta

Vantaan kaupunki pitää kaupungin työntekijöiden ympäristöosaamisen ajan tasalla huolehtimalla riittävästä koulutuksesta ja perehdytyksestä. Esimerkillinen ympäristövastuun kantaminen vaatii järjestelmällistä ympäristöjohtamisen kehittämistä, jossa ympäristöasiat kytetään työpaikan arkeen osaksi rutiineja, työtapoja, työtä ohjaavia rakenteita, suunnittelua ja päätöksentekoa. Ympäristöasioiden hallinta ja jatkuva parantaminen sisällytetään osaksi muuta johtamista.

Ympäristöjohtamista edistetään kehittämällä johtamisen työkaluja, ekotukitoimintaa ja ympäristökoulutusta. Lisäksi tuetaan ympäristösertifikaattien, kuten Ekokompassin ja koulujen ja päiväkotien Vihreä Lippu -ohjelman käyttöönottoa. Kaupunkiympäristön toimiala kehittää toimintaansa ympäristöjohtamisjärjestelmän avulla. Järjestelmän käyttöönoton tavoitteena on kehittää toimialan ympäristöasioiden hallintaa ja sitä kautta vaikuttaa toimialan omiin päästöihin. Tarkoitus on, että ympäristöjärjestelmän käyttöönotto kaupunkiympäristön toimialalla toimisi mallina ympäristöjärjestelmän hyödyntämiseen myös muilla toimialoilla.

Ilmastobudjetoinnin eri malleja ja niiden soveltuvuutta Vantaalle selvitetään.

Indikaattorit:

- *Koulutusten ja osallistujien määrä*
- *Ekotukihenkilöiden määrä*
- *Ympäristöjärjestelmien määrä*
- *Ympäristösertifioidut oppilaitokset, koulut ja päiväkodit (Ekologinen indikaattori)*

Tavoite 25: Edistämme ympäristövastuullisia hankintoja

Suomen neljänneksi suurimpana kaupunkina Vantaa tekemillä valinnoilla on merkitystä. Hankintojen osuus on yli puolet kaupungin budjetista, ja hankinnat ovatkin konkreettinen tapa toteuttaa kaupungin strategiaa. Hankintojen strategisten tavoitteiden sekä hankintalinjausten avulla hankintaprosessit yhdenmukaistuvat ja varmistetaan kaupungin tavoitteiden edistyminen kaikilla toimialoilla. Hankintojen vaikutuksista ympäristöön, yhteiskuntaan ja talouteen ollaan entistä paremmin tietoisia ja hankintojen vaikuttavuutta parannetaan. Riskianalyyseillä tunnistetaan ympäristön kannalta merkittävimmät hankinnat. Näiden hankintojen ympäristövaikutuksia selvitetään ja ne huomioidaan päätöksenteossa koko tuotteen tai palvelun elinkaaren ajan.

Hankintojen vaikuttavuutta parannetaan myös yhteistyössä muiden kaupunkien kanssa kehittämällä hankintaprosessia ja laatimalla yhteisiä hankintakriteereitä. Suuret kaupungit voivat yhteistyöllä ohjata markkinoita ja kirittää jo tapahtumassa olevaa markkinoiden sekä yhteiskunnan muutosta.

Yhteistyötä tehdään pääkaupunkiseudun metropolialueella esimerkiksi ateriapalveluiden ympäristövaikutusten vähentämisessä, hiilijalanjälkilaskennan kehittämisessä ja parhaiden käytäntöjen jakamisessa. Vantaa on mukana kolmessa vapaaehtoisessa hankintojen green deal -sopimuksessa, joilla tavoitellaan kestävästä purkamisesta, päästöttömiä työmaita sekä haitallisten kemikaalien vähentämistä päiväkodeissa. Vähäpäästöisten ajoneuvojen hankinnoilla ja latauspisteverkoston laajentamisella vähennetään liikenteen päästöjä. Päästöttömien työmaiden green dealin mukaan työmaat ovat fossiilittomia vuoden 2025 loppuun mennessä ja vuonna 2030 työmailla käytettävistä työkoneista ja työmaiden kuljetuksista vähintään 50 prosenttia toimii sähköllä, biokaasulla tai vedellä.

Kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti Vantaa haluaa toteuttaa muutosta ympäristön kannalta kestävämpään elämään reilulla tavalla. Siksi myös hankintojen sosiaalista vastuullisuutta parannetaan.

Indikaattorit:

- *Riskianalyyseillä selvitetty ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät tuoteryhmät*
- *Elinkaaritarkastelu otettu käyttöön merkittävimmille tuoteryhmille*
- *Green deal -sopimusten tavoitteet toteutettu*

Tavoite 26. Kaupunki edistää yritysten ja yhteisöjen ympäristövastuullisuutta

Vantaalla on elinvoimaohjelma, jonka toimenpiteet on suunnattu palvelemaan elinkeinoelämän ja yritysten edustajia sekä ohjaamaan kaupunkiorganisaation omaa työtä kaupungin elinvoiman kehittämisessä. Elinkeinoelämän, oppilaitosten, tutkimuslaitosten, järjestöjen sekä kaupungin ja

tytäryhteisöjen välistä ympäristöyhteistyötä tiivistetään ottamalla käyttöön Ilmastokumppanuushankkeessa tunnistettuja toimintamalleja. Klusterit toimivat yhteistyön ytimenä. Nopeiden kokeilujen ja hankkeiden kautta luodaan uusia innovaatioita, toimintamalleja, arvoketjuja ja palveluja niin kaupungille kuin osallistuville organisaatioille. Hankkeita ja yhteistyötä kanavoidaan kaupunkikehitysalueille. Ekosysteemisopimuksen ja metropolipolitiikan kautta edistetään yhteisiä hiilineutraaliustoimenpiteitä metropolialueen kaupunkien kanssa.

Kaupunki edistää ja tukee pk-yritysten ja kaupunkikonsernin ympäristöjohtamisjärjestelmien, kuten Ekokompassin, laajentumista koko kaupungissa. Kaupunki edellyttää kaupunkikonsernin suurimmilta tytäryhtiöiltä omien hiilineutraaliustiekarttojen laatimista tavoitteineen ja toimenpiteineen. Kaikki konserniyhteisöt raportoivat vastuullisuustoimenpiteistään toimintakertomuksissaan.

Vantaa osallistuu aktiivisesti kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin ja luo positiivista mielikuvaa itsestään. Hyvinä esimerkkeinä ovat menestymiset iCapital-kilpailussa ja CDP-raportoinnissa. Verkostoista on kerrottu tarkemmin kappaleessa 2.

Indikaattorit:

- *Ekokompassi-sertifikaattien ja muiden ympäristöjärjestelmien määrä.*
- *Ilmastoyhteistyö yritysten kanssa (kpl yrityksiä mukana, Hakosalo yritysluettelo)*

3.6. Hiilinielut ja kompensointi

Hiilineutraalius tarkoittaa, että alueellisesti Vantaalla kasvihuonekaasupäästötase on nolla. Vantaan hiilineutraaliustavoitteessa päästöjä on vähennetty vähintään 80 prosenttia vuonna 2030 verrattuna vuoteen 1990. Loput 20 prosenttia voidaan sitoa kasvillisuuteen, maaperään ja puurakentamiseen tai hankkimalla päästövähennystoimia muualle. Hiilikädenjäljen huomioiminen on myös noussut esille. Mikäli päästövähennyksissä ylitetään 80 prosentin osuus vähentää se tarvetta hankkia kompensatioita.

Kuvio 9. Hiilensidonnann ja kompensoitavien päästöjen osuus Vantaan kaupungin alueella on 214 000 t hiilidioksidiekvivalenttia.

Tavoite 27. Koko kaupunkialueen päästöjen kompensointi

Taloudellisesti ja tieteellisesti kestävä sekä Vantaan kannalta hyödylliset kompensointimekanismien tavat selvitetään tekemällä yhteistyötä muiden kaupunkien, valtion, Syken ja HSY:n kanssa. Kompensointitapoja otetaan käyttöön kokeilujen kautta ja haetaan kokemuksia kompensoinnista muista kaupungeista. Tavoitteena on luoda kompensaatiomalli ja saada kompensaatiolaskenta osaksi päästölaskentaa.

Indikaattori:

- *Kompensoidut kaupungin alueelliset päästöt (kt CO₂)*

Tavoite 28. Hiilinielujen ja hiilivarastojen vahvistaminen

Vantaalla vahvistetaan kaupunkialueen hiilidioksidin varastointia kasvillisuuteen ja maaperään ja olemassa olevia hiilivarastoja ylläpidetään. Vuonna 2020 tehty hiilitasetarkastelu osoittaa, että Vantaalla noin 1/3 hiilestä on sitoutunut puustoon ja 2/3 maaperään. Merkittävimmät hiilivarastot sijaitsevat metsäalueilla ja etenkin turvemaidella. Näissä myös hiilivarasto kasvaa ollen hiilinieluja. Tulokset korostavat metsien merkittävää roolia sekä hiilivarastoina että hiilinieluinä. Toimia tarvitaan, jottei pellot ja rakennetut viheralueet ole päästölähteinä.

Vantaan kaupungin metsänhoidolliset tavoitteet ja toimenpiteet päivitetään tukemaan hiilinielujen muodostumista ja varastojen ylläpitoa. Puustoisien alueiden määrää on mahdollista kasvattaa huomioiden kuitenkin aukeiden alueiden riittävyys biodiversiteetin kannalta sekä kulttuurimaiseman suojelu. Huomioitavana asiana on myös varautuminen ilmastomuutoksen aiheuttamiin metsätuhoihin.

Viherrakentamisen suunnittelussa kaupunkipuistojen hiilensidonta otetaan entistä enemmän huomioon. Vanhojen puiden ja pinnoittamattoman kasvipeitteisen alueen merkitys hiilivarastona on suuri. Hiilinielun kannalta on tärkeää, että puistoissa kasvaa nuoria puita, jotka ajan myötä korvaavat kuolevat suuret puut. Pinnoitettujen alueiden hiilivarasto on käytännössä nolla. Vihertehokkuustyökalua kehitetään ohjaamaan entistä paremmin tonttien hiilensidontaan.

Vantaa kaupungilla on omaa maanviljelyä ja alueella toimii useita maataloja. Maatalous on laskelmien mukaan päästölähde. Vantaalla ei ole turvepeltoja, jotka ovat pelloista pahimpia päästölähteitä. Sen sijaan kivennäispelloille voidaan sijoittaa hiiltä ja niillä voidaan tuottaa esimerkiksi biokaasuksi viljeltävää nurmea. Tavoitteena on hiilensidontan kehittäminen viljelytekniikalla ja samalla Itämeren kuormittavan ravinnekuorman vähentäminen Vantaan Itämeriohjelman kautta.

Puurakentamiseen sitoutuvan hiilen seurannassa hyödynnetään ympäristöministeriön kehittämää rakennusten hiilijalanjäljen arviointimallia ja päästötietokantaa, jolla eri rakennusten hiilivarastointikykyä on jatkossa helpompaa arvioida. Alueellisella hiiliaselaskennalla luodaan paras mahdollinen hiilen sidonta ja varaston ylläpito.

Indikaattorit:

- *Vantaan alueen hiilivaraston muutos (kt CO₂) ja vuotuinen hiilinielu (t CO₂/vuosi)*
- *Puurakentamiseen sitoutunut hiili (t CO₂, t CO₂/vuosi)*

Tavoite 29. Kasvatetaan hiilikädenjälkeä ja edistetään hiilinegatiivisuutta

Hiilijalanjälki tarkoittaa esimerkiksi jonkin tuotteen koko elinkaaren aikaisia kasvihuonekaasupäästöjä, joilla on negatiivinen vaikutus ilmastoon. Hiilikädenjäljessä on kyse tuotteen tai palvelun ilmastohyödyistä käyttäjälle. Sitä voi luoda niin valtio, kaupunki, yritys kuin yksittäinen ihminen. Kun yritys tuottaa hiilikädenjälkeä asiakkaalleen, asiakas pystyy alentamaan omaa hiilijalanjälkeään. Sillä esitetään siis myönteisiä päästövaikutuksia tulevaisuudessa.

Vantaan kaupunki edistää päästöjä vähentäviä innovaatioita sekä liiketoiminnan syntyä ja kasvua omalla toiminnallaan ja ohjauskeinoilla. Hiilikädenjälki tuodaan näkyväksi yritysyhteistyössä ja asukasvuorovaikutuksessa sekä kasvatuksessa ja koulutuksessa. Osallistutaan laskennan kehittämiseen ja arvioidaan, onko mahdollista hyödyntää menetelmää kompensoitavan osuuden laskennassa. Kaupunki voi vaikuttaa hiilikädenjälkeen muun muassa ilmastoystävällisillä hankinnoilla ja rakentamisella, edistämällä innovaatioita kaupunkikehittämishankkeiden kautta, osallistumalla innovatiivisiin EU-hankkeisiin sekä klusteri- ja ilmastokumppanuustoiminnalla.

Vantaan Energian Hiilinegatiivinen 2030 -hankekokonaisuudessa hiilidioksidia sitovat investoinnit mahdollistavat yhtiön omia päästöjä suuremmat päästövähennykset. Hiilinegatiivisuus mahdollistuu luopumalla fossiilisista polttoaineista vuoteen 2026 mennessä ja etenemällä tämän jälkeen neljän suunnitellun päähankkeen myötä hiilinegatiiviseksi.

Indikaattorit

- *Hiilikädenjälki*

Tavoite 30. Kaupungin omien suorien päästöjen kompensointi

Päästöjen kompensointi aloitetaan oman toiminnan päästöjen osalta selvittämällä keinoja ja arvioimalla kompensoitava osuus. Vantaan kaupungin energiankulutuksen, työntekijöiden liikkumisen ja työmatkojen ilmastopäästöjen kompensointi otetaan käyttöön vaiheittain vuoteen 2030 mennessä. Ennen käyttöönottoa käydään läpi muiden kaupunkien kokemukset ja mallit sekä selvitetään toimintatavat ja tarvittava ohjeistus ja sopimukset. Kaupungin konserniyhteisöjen osalta vastaava menettely tapahtuu yhteisöjen hiilineutraaliusohjelmien kautta. Esimerkiksi Vantaan Energia on laatinut hiilineutraaliusohjelman ja tavoittelee hiilinegatiivisuutta. Tältä osin laskennassa tarkastellaan, ettei kompensoida kahteen kertaan kaukolämmön päästöjä sekä Vantaan Energian, että kaupungin toimesta.

Indikaattorit

- *Kompensoidut kaupunkiorganisaation päästöt*

4. Toimeenpano, seuranta ja raportointi

Tiekartan tavoitteet konkretisoidaan toimenpiteiksi kaupungin toimialojen toteutussuunnitelmissa. Jokaisella toimialalla on kaistoittaisia toimenpiteitä, joilla on mittarit, aikataulut ja vastuutahot määriteltynä. Toteutussuunnitelmat hyväksytään toimialojen johtoryhmissä.

Tiekartan tavoitteiden indikaattoreiden kehitystä ja toimialojen toimenpiteiden etenemistä seurataan Ympäristövahti-palvelussa, joka otetaan kaupunkitasoisesti käyttöön keväällä 2022. Aiemmin toimialojen toteutussuunnitelmat raportoitiin excel-taulukoissa. Erilliset taulukot koettiin haastavaksi ja helposti eriytyväksi tavaksi kerätä ja raportoida kaupunkitasoisia ja yhteisten tavoitteiden alla olevia toimenpiteitä. Ympäristövahti-työkalulla toimenpiteiden raportointi ja

seuranta sujuvoituu ja toimenpiteistä voidaan viestiä aiempaa avoimemmin ja yhtenäisemmin. Järjestelmällinen seuranta mahdollistaa päästöjen kannalta vaikuttavimpiin toimenpiteisiin keskittymisen.

Tiekartan tavoitteiden ja toteutussuunnitelmien toimenpiteiden toteutumisesta koostetaan vuosittain Ympäristövastuuraaportti. Työn etenemisen lisäksi Ympäristövastuuraaporttiin kootaan katsaus hyvistä esimerkeistä, joita kaupungissamme on tehty resurssiviisauden ja hiilineutraaliuden eteenpäinviemiseksi. Lisäksi raporttiin liitetään ympäristötilinpito. Jatkossa Ympäristövastuuraaportti sekä toimialojen omat toteutussuunnitelmaraportoinnit tuotetaan Ympäristövahti-työkalulla.

Hiilibudjetti 2025 ja 2030 ja hiilineutraaliuden seuranta

Vuonna 2021 päivitetyn Hiilineutraali Vantaa 2030 skenaariolaskelman mukaan on laskettu tavoitteet tonnimääräinen päästötavoite vuosille 2025 ja 2030 sekä keskimääräinen vuosittainen muutostarve kilotonneina hiilidioksidia ja prosentuaalisesti vuodesta 2020 vuoteen 2030 (Taulukko 2).

Taulukko 2. Vantaan sektorikohtaiset päästöt laskettuna vuosilta 1990 ja 2020 (HSY). Vuosien 2025 ja 2030 päästöt perustuvat vuonna 2021 laadittuun skenaariotarkasteluun (Sitowise).

VANTAA	Päästöt, 1000 t CO ₂ -ekv		Muutos %, 1990-2025/2030	
	1990	2020	2025	2030
Liikenne (ml. raideliikenteen sähkö)	318	348	203 (-36 %)	58 (-82 %)
Kaukolämpö	271	216	108 (-60 %)	0 (-100 %)
Kulutussähkö	165	127	106 (-36 %)	85 (-49 %)
Teollisuus ja työkoneet	95	67	53 (-44 %)	39 (-59 %)
Jätteiden käsittely	91	22	14 (-85 %)	5 (-94 %)
Öljylämmitys	74	49	25 (-67 %)	0 (-100 %)
Sähkölämmitys	60	53	40 (-34 %)	26 (-57 %)
Maatalous	3	2	1,5 (-50 %)	1 (-70 %)
Yhteensä	1076	883	548,5 (-49 %)	214 (-80 %)

Taulukko 3. Keskimääräinen vuosittainen hiilidioksidipäästöjen vähennystarve (kilotonnia ja prosenttia vuodessa) vuodesta 2021 vuoden 2030 loppuun.

Keskimääräinen päästöjen vähennystarve 2021–2030		
	kt CO ₂ -ekv./vuodessa	%/vuodessa
Liikenne (ml. raideliikenteen sähkö)	29	8,3 %
Kaukolämpö	21,6	10,0 %
Kulutussähkö	4,2	3,3 %
Teollisuus ja työkoneet	2,8	4,2 %
Jätteiden käsittely	1,7	7,7 %
Öljylämmitys	4,9	10,0 %
Sähkölämmitys	2,7	5,1 %
Maatalous	0,1	5,0 %

Yhteensä	66,9	7,6 %
-----------------	-------------	--------------

Tekstissä käytettyjä käsitteitä

- **Ekologisella kompensaatiolla** tarkoitetaan menettelyä, jolla taloudellisen toiminnan, kuten esimerkiksi rakentamisen, johdosta elinympäristölle aiheutetut haitat hyvitetään parantamalla elinympäristön tilaa toisaalla. Ekologisilla kompensaatioilla tavoitellaan yleensä kokonaisheikentymättömyyttä, eli sitä, että heikennyksen ja hyvityksen jälkeen luontoarvoa olisi jäljellä yhtä paljon kuin ennen heikennystä.
- **Ekososiaalinen sivistys** on ymmärrystä oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka perustuvat ihmisen riippuvuuteen luonnosta ja toisista ihmisistä. Ekososiaalisen sivistyksen arvopohja muodostuu vapaudesta, vastuullisuudesta, kohtuullisuudesta ja ihmistenvälisyydestä. Ekososiaalisesti sivistynyt kansalainen on kestäviin elämäntapoihin ja kulttuurin johtavan yhteiskunnallisen muutoksen toimeenpanija.
- **Ekosysteemipalvelu:** Ekosysteemipalvelut ovat luonnon ilmaiseksi tarjoamia korvaamattomia, ihmisille välttämättömiä ja hyvinvointia lisääviä palveluita. Tällaisia ovat esimerkiksi pölytys, ravinteiden ja veden kierto, ilmaston sääntely, ilman ja veden puhdistaminen sekä virkistys ja luonnosta saatava toimeentulo.
- **Elinkaariajattelu:** Elinkaariajattelun periaatteena on, että tuotteen (tavarán, rakennuksen jne.) ympäristövaikutukset sisältävät koko sen elinkaaren ympäristövaikutukset: valmistusprosessin sekä sitä ennen ja sen jälkeen syntyneet ympäristövaikutukset – ”kehdestä hautaan”. Esimerkiksi raaka-aineiden louhinta ja tuotanto, komponenttien valmistus, kuljetukset, käyttö sekä käytönjälkeiset vaikutukset, kuten jätteenkäsittely.
- **Hiilidioksidiekvivalentti (CO₂-ekv.)** kuvaa ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen ilmastovaikutusta. Eri kasvihuonekaasuilla on ilmakehässä erilainen vaikutus, sekä suuruudeltaan että sen suhteen, kuinka nopeasti kaasu poistuu ilmakehästä. Hiilidioksidiekvivalentti kuvaa kaasujen ilmastovaikutusta hiilidioksidiin suhteutettuna. Sen avulla eri kasvihuonekaasujen päästöt voidaan laskea yhteen.
- **Hiilineutraalius:** Vantaan tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Se tarkoittaa, että kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään 80 % vuoden 1990 tasosta. Loput päästöt kompensoidaan rahoittamalla päästöjen vähentämistä toisaalla. Hiilidioksidipäästöjä mitataan yleensä tonneina tai kilotonneina (miljoona kiloa).
- **Hiilijalanjälki** tarkoittaa jonkin tuotteen, toiminnan tai palvelun aiheuttamaa ilmastokuormaa eli sitä, kuinka paljon kasvihuonekaasuja tuotteen tai toiminnan elinkaaren aikana syntyy.
- **Hiilikädenjäljellä** kuvataan tuotteen, prosessin tai palvelun ilmastohyödyt eli päästövähennyspotentiaali käyttäjälle. Korostaa myönteisiä päästövaikutuksia tulevaisuudessa, kun taas hiilijalanjälki keskittyy kielteisiin päästövaikutuksiin nyt.
- **Hiilinielu** on mikä tahansa prosessi, toiminto tai mekanismi, joka poistaa kasvihuonekaasua, aerosolia tai kasvihuonekaasun esiastetta ilmakehästä.
- **Hiilivarasto:** Hiilen muoto, joka ei ole vapaana ilmakehässä, vaan sitoutuneena biomassaan.
- **Jakamistalous:** Jakamistalous tulee englanninkielisestä termistä sharing economy ja se viittaa yhteiseen ja yhteisölliseen kuluttamiseen. Olennaista on tavaroiden omistamisen sijaan käyttömahdollisuus. Termi kattaa niin naapuriavun, oman auton vuokraamisen yhteiskäyttöön kuin kaupallisetkin palvelut (kuten yhteiskäyttöautorytykset).

- **Kiertotalous:** Kiertotalous on malli, jossa tuotanto suunnitellaan niin, että jätettä ei synny. Tuotteet, komponentit ja materiaalit kiertävät mahdollisimman pitkään, ja niiden arvo säilyy. Kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen sekä kierrättämiseen. Kiertotalous vähentää neitseellisten materiaalien tarvetta.
- **Kompensaatio:** Hyvitys, jolla pyritään kumoamaan aiheutettujen kasvihuonekaasupäästöjen vaikutukset esimerkiksi rahoittamalla päästöjen vähentämiseen tähtääviä toimia toisaalla.
- **Luonnon monimuotoisuus eli biodiversiteetti** tarkoittaa lajien sisäistä perinnöllistä muuntelua, lajien ja eliöyhteisöjen runsautta sekä ekosysteemien monimuotoisuutta. Toisin sanoen luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan elämää sen kaikissa ilmenemismuodoissa.
- **Luontosuhde:** Luontosuhteella tarkoitetaan yksilön tai yhteisön ja luonnon välisen vuorovaikutuksen kokonaisuutta. Määritelmä sisältää empatian luontokappaleita kohtaan, tunteen ykseydestä luonnon kanssa, vastuuntunnon ympäristöstä ja luonnosta nauttimisen.
- **Perusura eli business-as-usual -skenaario (BAU):** Skenaario, jonka avulla arvioidaan, miten päästöt kehittyvät ilman lisätoimia. Skenaarioon otetaan mukaan todennäköisiä kehityskulkuja sekä jo tehtyjä päätöksiä ja linjauksia.
- **Skenaario:** yksi mahdollisista tulevaisuuden kehityskuluista; tiettyihin oletuksiin perustuva ennuste.
- **Resurssiviisaus:** Resurssiviisaus tarkoittaa kykyä käyttää luonnonvaroja harkitusti hyvinvointia ja kestävä kehitystä edistävällä tavalla - vastuullisesti. Resurssiviisaus on resurssitehokkuutta kokonaisvaltaisempi käsite ja se sisältää kestävä hyvinvoinnin lisäämisen.
- **Viherrakenne:** Viherrakenne on osa yhdyskuntarakennetta, ja sillä tarkoitetaan viheralueiden ja niiden välisten viheryhteyksien muodostamaa verkostoa.

Lähteet

- [Circular Construction in Regenerative Cities \(CIRCult\)](#)
- [CIRCWASTE-hanke](#)
- [Green deal -sopimukset](#)
- <https://www.eea.europa.eu/fi>
- [Kasvihuonekaasupäästöjen seuranta \(HSY\)](#)
- [Valtioneuvoston periaatepäätös kiertotalouden strategisesta ohjelmasta 8.4.2021](#)
- [Valtakunnallinen jätesuunnitelma \(VALTSU\)](#)
- <https://www.vantaanenergia.fi/hiilineutraali-2030/>
- <https://www.vantaa.fi/yleiskaava2020>
- [Vähähiilinen rakentaminen](#)

6 §

**Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY)
suunnittelutarvehakemuksesta välivarastointialueille osoitteessa Senkkerin metsätie
150, Tuusula / TLA**

VD/10994/00.04.03/2021

TLA/LMU/AKA/MRA/JST/PKA/VIK

Tuusulan kunnan kasvun ja ympäristön kaavoitus -toimialue varaa Vantaan kaupungille tilaisuuden antaa lausunto Tuusulan kunnassa Vantaan kaupunkiin rajautuvalle alueelle haettavaan suunnittelutarvehakemukseen, joka koskee HSY:n Vantaan puolella tapahtuvia toimintoja tukevaa välivarastointialuetta. Rakennusalue muodostetaan kiinteistöistä 858-411-1-110 ja 858-411-1-114. Lausunnolle on saatu lisäaikaa 16.12.2021 saakka.

Suunnittelutarveratkaisua haetaan 5,2 ha kentälle. Esirakentamisvaiheessa alueelta poistetaan puusto ja leikataan tasaussuunnitelman mukaisesti noin 11 500 m³ massoja (pääasiassa moreenia), jotka käytetään alueen pengertäyttöihin. Tämän lisäksi täyttöihin tarvitaan noin 42 000 m³ alueen ulkopuolelta tuotavia lisämassoja. Esirakentamisen yhteydessä alueen koillispuolelle rakennetaan vesitilavuudeltaan noin 1 500 m³ tasausallas hulevesien hallintaa varten.

HSY toteuttaa alueelle teknistä huoltoa varten perusinfran, joka tullaan liittämään Vantaan puolella oleviin järjestelmiin. Kenttäalueet toteutetaan vaiheittain tarpeiden mukaan. Alueille voi sijoittaa Ekomo-yritysyhteistyön puitteissa esimerkiksi vaihtolavojen tai pilaantumattoman maa- ja kiviaineksen varastointia sekä maa- ja kiviaineksen lajittelua, seulontaa ja murskausta. Alueelle sijoitetaan tässä vaiheessa toimintoja, jotka eivät edellytä ympäristölupaa. Alueelle ei toteuteta pysyviä rakennuksia ennen alueen asemakaavoitusta. Liikenneyhteys alueelle järjestetään toteuttamalla uusi tieyhteys alueelle Vantaan puoleisen Hankalliontien liittymän kautta.

Annettavassa lausunnossa Vantaan kaupunki katsoo, että hankkeesta ja sen vaikutuksista on vaikea saada hakemuksen perusteella kokonaiskuva. Merkittävin tekijä Vantaan näkökulmasta on hankkeen tuottama raskaan liikenteen lisääntyminen alueella. Hankealueen ympäristöön kohdistuvien maankäyttöpaineiden takia niin liikenne- kuin muitakin vaikutuksia tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten hankkeiden yhteydessä. Hakemuksen kohteena oleva hanke on osa laajempaa kokonaisuutta. Yksittäisenä hankkeena välivarastointikenttä on mahdollista ratkaista suunnittelutarveratkaisuna, mutta koko hankekokonaisuus edellyttää asemakaavan laatimista ja siihen liittyvää vaikutusten arviointia.

Voimassa olevan hallintosäännön luvun 10 § 1 kohdan 1 mukaan lautakunta tehtäväalueellaan päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunkiympäristölautakunta 14.12.2021 § 6

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään antaa Tuusulan kunnalle liitteen mukainen lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) suunnittelutarvehakemuksesta välivarastointialueille osoitteessa Senkkerin metsätie 150, Tuusula.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunkiympäristölautakunnan jäsen Jari Jääskeläinen poistui palvelussuhdejääviiden vuoksi kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) suunnittelutarvehakemuksesta välivarastointialueille osoitteessa Senkkerin metsätie 150, Tuusula
- Lausuntopyyntö liitteineen / Tuusulan kunta

Täytäntöönpano: Kaupunkirakenne ja ympäristö

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Yleiskaavasuunnittelija Anna-Mari Kangas, puh. 0503029224
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupungin lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) suunnittelutarvehakemuksesta välivarastointialueille osoitteessa Senkkerin metsätie 150, Tuusula

Vantaan kaupunki antaa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) suunnittelutarvehakemuksesta välivarastointialueille osoitteessa Senkkerin metsätie 150, Tuusula, seuraavan lausunnon:

Vantaan kaupunki pitää kiertotaloustoiminnan kehittämistä tärkeänä resurssiviisauden näkökulmasta ja katsoo, että tällaiset toiminnot soveltuvat sijaintinsa kaavatilanteen sekä Vantaan puolella olevien toimintojen kokonaisuuden kannalta. Hakemuksessa on kuitenkin puutteita ja epäselvyyksiä, minkä vuoksi on vaikea saada kokonaiskuvaa toteutettavasta hankkeesta tai arvioida välivarastointikentän vaikutuksia.

Yksi merkittävä tekijä, joka aiheuttaa haittavaikutuksia Vantaan puolelle, on hankkeen toteuttamisen ja sen mahdollistamien toimintojen tuottama raskas liikenne. Hankesuunnitelman mukaan liikenneyhteys alueelle järjestetään Hankalliontien kautta. Uudenmaan ELY-keskus on jo YIT Suomi Oy:n Kiilan kiertotalouskeskus –hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä vuonna 2019 todennut, että Hankalliontien ja Katriinantien liittymää on tarpeen parantaa, koska kävely ja pyöräily risteävät liittymässä raskaan liikenteen kuljetusten kanssa. Raskaan liikenteen lisääntymisen Hankalliontiellä ja Katriinanttiellä sekä liikennemäärien kasvun myötä lisääntyvät myös melu- ja mahdolliset pölyhaitat reitin varrella asuville asukkaille. Hankekuvausten perusteella on vaikea arvioida liikennemääriä ja sen myötä haitan suuruutta. Hankekuvausta tulee vähintäänkin tarkentaa liikenneyhteyksien toimivuuden arvioimiseksi. Hankealueen ympäristöön kohdistuvien maankäyttöpaineiden takia niin liikenne- kuin muitakin vaikutuksia tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten hankkeiden yhteydessä.

Hankkeen toteutumisen myötä alueelle voi tulla monenlaisia toimintoja, joista aiheutuu liikenteen lisäksi myös mm. meluhaittaa (esim. murskaus), vaikkakin tilapäistä tai lyhytaikaista. Myöskään hulevesien hallinnasta tai käsittelystä ei ole esitetty tarkempaa selvitystä. Näin ollen on vaikea arvioida, millaisin keinoin toiminnasta aiheutuvia ympäristöhaittoja voisi minimoida. Koska alueelle suunnitellaan sijoitettavan toimintoja, joille ei tarvitse hakea ympäristölupaa, ei arviota vaikutuksista ja niiden vähentämistoimenpiteistä voi käsitellä osana ympäristölupaprosessia. Merkittäviä ympäristö- tai muita vaikutuksia aiheuttavat hankkeet, luvanvaraisia maa-aineksen ottoalueita lukuun ottamatta,

edellyttävät yleensä kaavallista suunnittelua. Kokonaisvaltaisen tarkastelun avulla päästäisiin toimivimpaan ja ympäristön kannalta parhaimpaan ratkaisuun.

Hakemuksen kohteena oleva hanke on osa laajempaa kokonaisuutta. Yksittäisenä hankkeena välivarastointikenttä on mahdollista ratkaista suunnittelutarveratkaisuna, mutta koko hankekokonaisuus edellyttää asemakaavan laatimista ja siihen liittyvää vaikutusten arviointia.

VANTAAN KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

LAUSUNTOPYYNTÖ 1.11.2021

Vantaan kaupunki
Kirjaamo, kirjaamo@vantaa.fi
PL 1100
01030 Vantaan kaupunki

Tuusulan kunnan Kasvun ja ympäristön Kaavoitus -toimialue varaa Vantaan kaupungille tilaisuuden antaa lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY:n) vireille tulleesta suunnittelutarvehakemuksesta osoitteessa Senkkerin metsätie 150, Tuusula.

Välivarastointialueiden rakentaminen kiinteistöistä 858-411-1-110 ja 858-411-1-114 muodostettaville rakennusalueille. Toiminta liittyy HSY:n toimintaan Vantaan puolella, ja on sitä tukevaa toimintaa. Hankkeen Lupapiste.fi asiointitunnus: LP-858-2019-01982.

Pyydämme lausuntoanne 3.12.2021 mennessä. Lisätietoja antaa lupavalmisteliija kaavasuunnittelija Hannu Saarikko. Mikäli tarvitsette lisää aikaa lausunnon antamiseen, pyydämme siitä sopimaan sähköpostilla: [REDACTED]

LIITTEET:

- HANKEKUVAUS
- ASEMAPIIRROS
- OTE OSAYLEISKAAVASTA
- OSAYLEISKAAVAMÄÄRÄYKSET
- POHJAKARTTA
- PERUSKARTTA

Ystävällisin terveisin:

Hannu Saarikko
Kaavasuunnittelija

Tuusulan kunta
Kasvun ja ympäristön toimialue
Kaavoitus
Tuusulan kunta, PL 60 (Moukarinkuja 4 C 4), 04301 Tuusula
040 314 3520

etunimi.sukunimi@tuusula.fi
www.tuusula.fi
www.facebook.com/tuusula
www.twitter.com/tuusulankunta
www.instagram.com/tuusulankunta

HANKEKUVAUS

Väliavarastointialueiden rakentaminen rakentaminen tonteille 411-1-110 ja 411-1-114 muodostettaville rakennusalueille.

Alueille voi sijoittua esimerkiksi vaihtolavojen varastointia tai puhtaan pilaantumattoman maa- ja kiviaineksen lyhytaikaista väliavarastointia. Varastoitavat maa-ainekset hyödynnetään suunnitelmallisesti väliavarastoinnin yhteydessä mahdollisesti tehdyn mekaanisen käsittelyn jälkeen esim. pääkaupunkiseudun rakennushankkeissa. Väliavarastoinnin yhteydessä maa- ja kiviainesta pelkästään lajitellaan, seulotaan, sekoitetaan tai murskataan. Em. mekaanisten käsittelyjen tarkoituksena on ainoastaan parantaa maa- ja kiviaineksen rakennettavuusominaisuuksia ja jota näin voidaan pitää tavanomaisena maarakennustoimintaan kuuluvana käytäntönä. Alueelle sijoitetaan tässä vaiheessa vain toimintoja, joille ei tarvitse hakea ympäristölupaa. Myöskään pysyviä rakennuksia ei rakennusalueelle toteuteta ennen kaava-alueen asemakaavoitusta.

HSY toteuttaa suunnittelutarveratkaisua koskeville tonttialueilleen Ekomo-yritysyhteistyötä varten väliavarastointitoimintoihin liittyviä kenttäalueita ja niille perusinfraan teknistä huoltoa varten. Teknisen huollon järjestelmät tullaan liittämään Vantaan puolella oleviin järjestelmiin. Senkkerin metsätien korvaava tieyhteys viereiselle tontille 411-1-38 järjestetään Vantaan puoleisen Hanskalliontien liittymän kautta toteuttamalla uusi tieyhteys rakennusalueen Vantaan puoleiseen reunaan.

Tonteille 411-1-110 ja 411-1-114 muodostettavat rakennusalueet rakennetaan valmiiksi kenttäalueiksi vaiheittain tarpeiden mukaan. Kunkin rakennusalueen esirakentamisvaiheessa toteutetaan mahdollisesti ensin vain alueen maisematyöt (puunkaato sekä esirakentaminen kentän päällysrakenteen alapintaan asti). Kun kunkin rakennusalueen käyttötarkoitus sekä toiminta-alueen päällysrakenteen, vesihuollon ja sähkön järjestelmien vaatimukset ovat selvillä, laaditaan tarkemmat aluekohtaiset toteutussuunnitelmat.

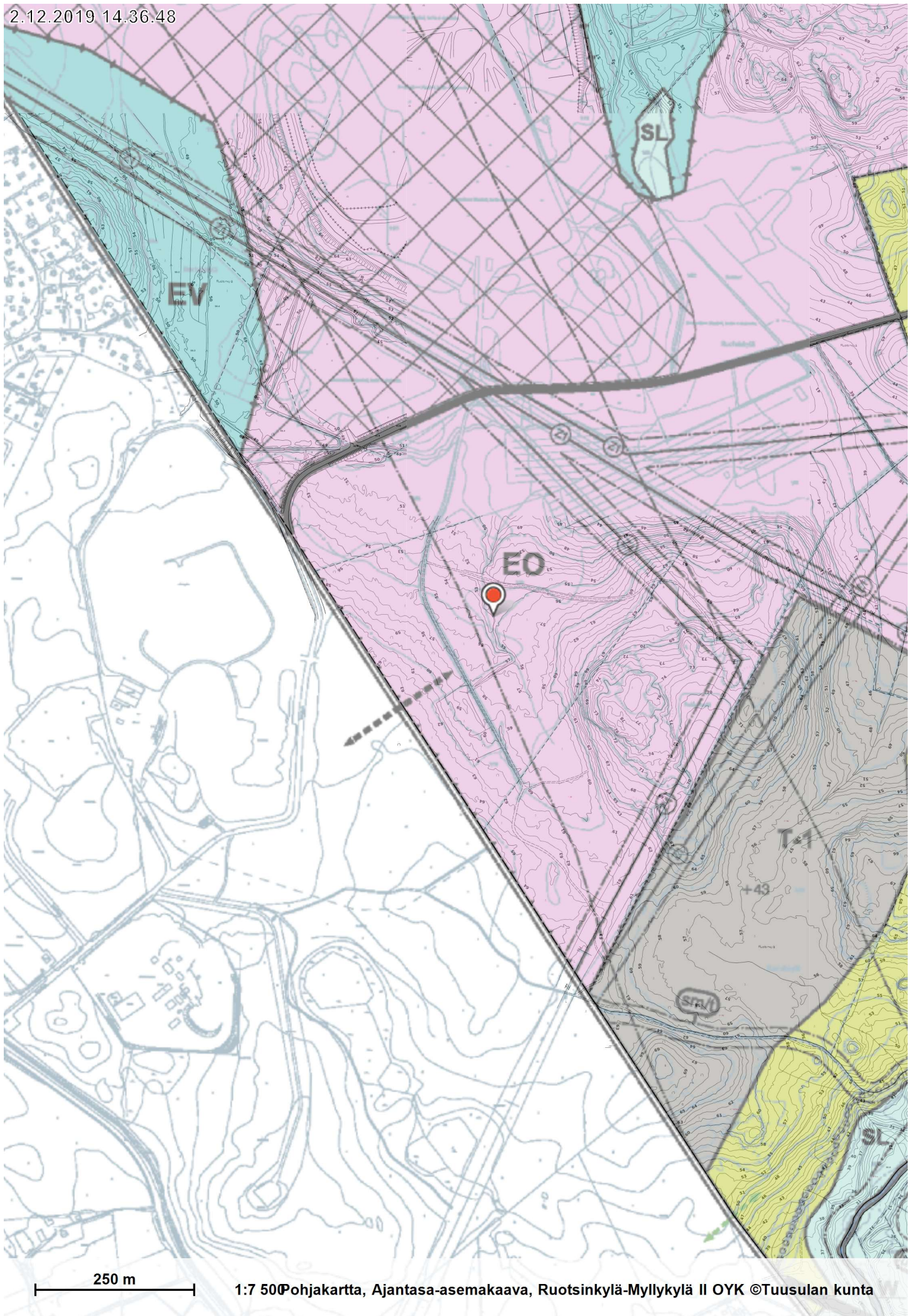
Poikkeamiset ja säännökset perusteluineen

Rakennusalue sijaitsee Ruotsinkylä-Myllykylä II 2033 osayleiskaava-alueella. Alue on ko. kaavassa maa-ainesten ottoaluetta (EO), ja alueella sallitaan myös ottamistoiminnan aikainen maa-ainesten ottamiseen ja hyödyntämiseen liittyvä oheistoiminta. HSY esittää EO-kaavamääräyksestä poikkeamisen perusteluiksi seuraavaa:

Alue rajautuu länsireunaltaan Vantaan Seutulan kaatopaikan asemakaava-alueeseen 340300 ja soveltuu siksi nykyisen osayleiskaavan mukaista käyttötarkoitustaan paremmin esimerkiksi puhtaiden maa- ja kiviainesten tai vaihtolavojen väliavarastoalueeksi. Em. toimintoihin liittyviä kenttäalueita on jo toteutettu viereisellä Vantaan puoleisella asemakaava-alueella.

Tonttien 411-1-110 ja 411-1-114 alueella ei ole merkittäviä määriä luonnon kivi- tai maa-aineksia, joita voitaisiin hyödyntää alueen ulkopuolella. Kenttien rakentaminen aloitetaan ko. tonttien länsireunaan muodostettavalta noin 5,2 ha rakennusalueelta, jonka esirakentamista varten laaditun tasaussuunnitelman mukaan rakennusalueelta leikataan puuston ja pintamaan poiston jälkeen arviolta 11 500 m³ massoja (pääasiassa moreenia), jotka käytetään alueen pengertäyttöihin. Lisäksi pengertäyttöihin tarvitaan rakennusalueen ulkopuolelta tuotavia lisämassoja arviolta 42 000 m³. Esirakentamisen yhteydessä rakennetaan rakennusalueen hulevesien hallintaa varten alueen koillispuolelle tasaus- ja viivästysallas, jonka vesitilavuus on noin 1500 m³.

2.12.2019 14.36.48

Tuusulan kunta

RUOTSINKYLÄ- MYLLYKYLÄ II OSAYLEISKAAVA

1 : 10 000

Tuusulan kunta
kaavoitus 12.2.2014

Asko Honkanen, kaavoituspäällikkö

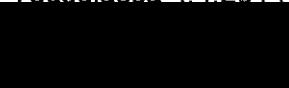

Hannu Saarikko, kaavasuunnittelija

Osayleiskaava on ollut maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä 2.5.-10.6.2013.

Osayleiskaavakartan yhtäpitäväksi kunnanvaltuuston 31.3.2014 § 27 tekemän päätöksen kanssa todistaa:

Tuusulassa 4.4.2014

Tuula Hyttinen, kunnansihteeri
Kunnanvaltuuston pöytäkirjanpitäjä

KL 20.10.2010 § 94	KH 15.4.2013 § 172
KH 1.11.2010 § 490 (palautetaan)	MRL 65 § 2.5.-10.6.2013
KL 8.12.2010 § 109 (palautetaan)	KKL 12.2.2014 § 11
KL 19.1.2011 § 3	KH 24.2.2014 § 80
KH 7.2.2011 § 51	KV 31.3.2014 § 27
MRA 30 § 24.2.-11.4.2011	HHO 4.3.2015
KKL 2.4.2013 § 27	L.V 4.8.2016 (KHO) 2033

Voimaantulo 17.8.2016

OSAYLEISKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET:

Yleistä

Osayleiskaavakarttaan liittyy selostus, jossa on esitetty mm. tärkeimmät kaavan lähtökohtiin ja tavoitteisiin liittyvät tiedot, kaavaratkaisujen perustelut sekä kuvaus yleiskaavan vaikutuksista.

Aluevaraukset sisältävät pääasiallisen käyttötarkoituksen lisäksi:

- alueen sisäisiä teitä, katuja, aukioita ja pysäköintitiloja
- alueen sisäisiä puistoja, kevyen liikenteen väyliä ja ulkoilureittejä
- alueen käyttöön liittyviä yhdyskuntateknisen huollon alueita ja tiloja

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA SUOSITUKSET:

Osayleiskaava-alueen tilojen rakennuspaikkojen enimmäismäärät.

- § 1 Kaava-alue on jaettu kahteen mitoitusvyöhykkeeseen, I ja II. Kaavakartalla on esitetty mitoitusvyöhykkeen I raja, jonka ulkopuolella olevat alueet kuuluvat mitoitusvyöhykkeeseen II. Kantatilan, joka tarkoittaa ajankohdan 1.7.1959 mukaista tilaa, rakennuspaikkojen enimmäismäärät lasketaan seuraavan taulukon mukaisesti:

Vyöhyke I	
kantatilan pinta-ala	kantatilan rakennuspaikkojen lukumäärä
alle 2 ha	1
2 - 4,99 ha	2
5 - 9,99 ha	3
10 - 14,99 ha	4
15 - 19,99 ha	5
20 - 29,99 ha	6
yli 30 ha	7 + 1/ täysi 15 ha

Vyöhyke II	
Kantatilan pinta-ala	kantatilan rakennuspaikkojen lukumäärä
alle 10 ha	1
10 - 19,99 ha	2
20 - 29,99 ha	3
yli 30 ha	4 + 1/täysi 20 ha

Jos kantatila sijaitsee kahdella vyöhykkeellä, se otetaan huomioon rakennuspaikkojen lukumäärän laskemisessa. Ensimmäisen hehtaarin mukanaan tuomaa suurempaa rakennuspaikkojen lukumäärää ei voi käyttää erikseen kummallakin vyöhykkeellä, vaan vyöhykkeellä II sijaitsevan pinta-alan perusteella rakennuspaikkojen lukumäärä määräytyy 1/täysi 20 ha. Tällöin kantatilan (1.7.1959) rakennuspaikkojen lukumäärä on kuitenkin vähintään sama kuin, jos kantatila sijaitsi kokonaan vyöhykkeellä II.

Kantatilan (1.7.1959) uusien rakennuspaikkojen lukumäärä jaetaan ajankohdan (1.6.1993) tilajaotuksen mukaisille tiloille pinta-alojen suhteessa, jolloin kantatilan (1.7.1959) rakennuspaikkojen enimmäismäärä voi ylittyä. Tilan (ajankohta 1.6.1993) jo rakennetut rakennuspaikat vähennetään tilalle tulevien rakennuspaikkojen lukumäärästä.

Rakentaminen tulee ensisijaisesti sijoittaa tilan vyöhykkeellä I sijaitsevalle alueelle.

Tarkat kantatila-/tilakohtaiset rakennuspaikkojen enimmäismäärälaskelmat on esitetty selostuksessa. Mahdolliset rakentamismahdollisuuksien siirrot on esitetty selostuksessa.

- § 2 Seuraavat luvat on rinnastettu jo rakennettuihin rakennuksiin:

- kaikki voimassa olevat rakennusluvut
- kaikki voimassa olevat poikkeusluvut, joiden perusteella ei ole vielä myönnetty rakennuslupaa.

Poikkeusluvan tai rakennusluvan rautessa harkitaan uuden suunnittelutarveratkaisun tai rakennusluvan myöntämisen tai aloittamattoman rakennusluvan voimassaoloajan jatkamisen yhteydessä asiaa § 1 esitettyjen mitoitusperusteiden mukaisesti.

1.6.1993 jälkeen muodostetut tilat

- § 3 Tilojen rakennuspaikkojen enimmäismäärät on osoitettu kaavaselostuksessa. Tämä tilojen rakennuspaikkojen enimmäismäärä jaetaan siitä muodostuvien tilojen kesken esimerkiksi pinta-alojen suhteessa. Jako tehdään siten, että kunkin tilan rakennuspaikkojen enimmäismäärä on kokonaisluku ja kokonaislukujen summa on yhtä suuri kuin kantatilan rakennuspaikkojen enimmäismäärä.

Suositus: Kaupan tai luovutuksen yhteydessä jako suositellaan merkittäväksi kauppa- tai luovutuskirjaan.

Rakennuspaikkojen toteutuminen

- § 4 Rakennuspaikkojen toteutuva lukumäärä voi jäädä enimmäismäärää pienemmäksi maankäyttö- ja rakennuslain 136 §:n (rakennusluvan edellytykset asemakaava-alueen ulkopuolella) ja 137 §:n (rakennusluvan edellytykset suunnittelutarvealueella) perusteella.

Rakentamisen määrä ja laatu

- § 5 Rakennuspaikalle saa sijoittaa yhden yksiasuntoisen ja kaksikerroksisen asuinrakennuksen. Erilliset sauna- ja talousrakennukset ovat suositeltavia. Rakennuspaikalle saa sijoittaa lisäksi ympäristöä häiritsemättömiä työtiloja, kuitenkin niin, että rakennuspaikan pääkäyttötarkoituksen tulee olla asuminen. Rakennuspaikalle sijoitettavien rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 400 k-m2 ja kokonaisrakennusoikeus ei saa ylittää 10 % rakennuspaikan pinta-alasta. Rakennuksen on sijoituksestaan, muodoltaan, mittasuhteiltaan, materiaaleiltaan ja ulkonäöltään sopeuduttava ympäristöönsä. Maa- ja metsätaloutta palvelevien rakennusten rakentaminen on mahdollista edellä olevan rakennuspaikka-kohtaisen enimmäiskerrosalan estämättä.

Rakennuspaikalle saa rakentaa enimmäiskerrosalan lisäksi sivuasunnon, jos rakennuspaikan koko on vähintään 5000 m2 ja muut rakennusjärjestyksen 4.2. kohdassa määrätyt sivuasunnon edellytykset täyttyvät.

- § 6 Ennen tämän kaavan vahvistamista rakennusluvan saanutta rakennusta saa laajentaa tai sen saa korvata uudella käyttötarkoitustaan vastaavalla rakennuksella. Olemassa olevan asuinrakennuksen käyttöön saa rakentaa sauna- ja talousrakennuksen.
- § 7 Maa- ja metsätaloutta palvelevalla rakentamisella ei tarkoiteta asuinrakennusta tai saunaa eikä AT-1, AT-8, MY ja MA-1 alueilla myöskään hevostallia tai vastaavaa eläinsuojaa.

Suojavyöhykkeet

- § 8 Suositus: Viljelyille pelloille tulee jättää vähintään 10 - 50 metriä leveä kerroksellinen kasvillisuusvyöhyke joen varteen. Vastaavasti jokeen laskevien valtojen varsille tulee jättää vähintään 5 metriä leveä pysyvä kasvillisuuden peittämä vyöhyke. Mahdollisen metsänhakkuun yhteydessä metsän ja pellon rajavyöhykkeelle sekä suojelualueiden ja luontosuhteitaan arvokkaiden alueiden reunavyöhykkeelle tulee jättää puuston peittämä suojavyöhyke.

Rakentaminen

- § 9 Jokeen visuaalisesti liittyvällä vyöhykkeellä rakennuksen tulee sopeutua maisemaan, ympäröivään luontoon ja rakennuskantaan.
- § 10 Liikenneväylän tai muun melulähteen tuntumaan sijoitettava asuinalue tai muu melulta suojeltava alue on asemakaavoituksen yhteydessä suunniteltava siten, että melutason ohjearvot eivät ylitä. Tarvittavat meluesteet ja rakenteelliset ääneneristävyysvaatimukset tulee määritellä asemakaavassa. Rakennettaessa asemakaava-alueen ulkopuolelle meluntorjunta on vastaavasti otettava huomioon lupien käsittelyn yhteydessä.

Osayleiskaavaa laadittaessa ovat olleet voimassa valtioneuvoston asettamat ohjearvot:

Asuinrakennusten sekä hoito- ja oppilaitosten piha-alueet	päivällä 55 dBA	yöllä 45, vanhoilla alueilla 50 dBA
Taajaman ulkopuoliset virkistysalueet	päivällä 45 dBA	yöllä 40 dBA

AT-1**KYLÄALUE**

Alueella sallitaan asuinrakentaminen sekä kylän ja sitä ympäröivän asutuksen tarvitsema palvelurakentaminen. Mitoituksen mukainen uusien muodostettavien rakennuspaikkojen enimmäismäärä tiloitain lasketaan 1 §:ssä esitettyjen perusteiden mukaan. Mitoituksen osoittamien uusien muodostettavien rakennuspaikkojen pinta-alan on oltava vähintään 5 000 m². Alueelle rakentamista saattaa rajoittaa lentomelu joka on tarkistettava poikkeus- ja rakennusluvan käsittelyn yhteydessä.

Lisäksi aluetta koskevat yleiset määräykset ja suositukset § 1 - § 10.

AT-8**OLEVA KYLÄALUE**

Alueella sallitaan olemassa olevien asuntojen vähäinen laajentaminen rakennusten käyttötarkoitusta muuttamatta. Uuden asutuksen lisäämistä ja uudisrakentamiseen verrattavaa korvaavaa rakentamista rajoittaa lentomelu, jonka määrä alueella on yli 60 dB.

Lisäksi aluetta koskevat yleiset määräykset ja suositukset § 1 - § 10.

T-1**TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE**

Alue on tarkoitettu pääasiassa tuotanto- ja logistiikkatoiminnoille. Alueen rakennus-oikeus määrittää asemakaavoituksen yhteydessä. Alueen käyttäminen kaavan mukaiseen toimintaan saattaa edellyttää kiviaineksen louhintaa.

EO**MAA-AINESTEN OTTOALUE**

Maa-ainesten ottoalue. Alueella sallitaan myös ottamistoiminan aikainen maa-ainesten ottamiseen ja hyödyntämiseen liittyvä oheistoiminta. Aluevaraus edellyttää yksityiskohtaisempaa hulevesisuunnitelmaa, joka tulee esittää maa-aineslupahakemuksen yhteydessä.

EV**SUOJAVIHERALUE**

Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa (MRL 43.2 §).

SL**LUONNONSUOJELUALUE**

Alueella saa suorittaa toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sen suojeluarvon säilyttämiseksi tai palauttamiseksi.

M-10**MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE**

Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen sekä haja-asutusluonteinen rakentaminen. Rakentamisen on sijainniltaan liityttävä olemassa olevien rakennusten, tilakeskusten tai metsäsaarekkeiden yhteyteen. Mitoituksen mukainen uusien muodostettavien rakennuspaikkojen enimmäismäärä tiloitain lasketaan § 1 esitettyjen perusteiden mukaan. Mitoituksen osoittamien uusien muodostettavien rakennuspaikkojen pinta-alan on oltava vähintään 5000 m².

Lisäksi aluetta koskevat yleiset määräykset § 1 - § 10.

M-11**MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE**

Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen sekä haja-asutusluonteinen rakentaminen. Rakentamisen on sijainniltaan liityttävä olemassa olevien rakennusten, tilakeskusten tai metsäsaarekkeiden yhteyteen. Mitoituksen mukainen uusien muodostettavien rakennuspaikkojen enimmäismäärä tiloitain lasketaan § 1 esitettyjen perusteiden mukaan. Alueelle rakentamista saattaa rajoittaa lentomelu, joka tulee tarkistaa suunnittelutarve- ja rakennusluvan käsittelyn yhteydessä. Mikäli alue on kaavassa maa-ainesten oton suoja-alue (sv), rakentamista alueelle saattaa rajoittaa myös maa-ainesten ottoalueiden läheisyys. Mitoituksen osoittamien uusien muodostettavien rakennuspaikkojen pinta-alan on oltava vähintään 10000 m².

Lisäksi aluetta koskevat yleiset määräykset § 1 - § 10.

MT-5**MAATALOUSALUE, VIILJELYMAISEMA**

Alueella on erityistä merkitystä maiseman ja kyläkuvan kannalta. Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen ja muu mitoituksen mahdollistama rakentaminen. Mitoituksen mukainen uusien muodostettavien rakennuspaikkojen enimmäismäärä tiloitain lasketaan 1 §:ssä esitettyjen perusteiden mukaan. Alueelle rakentamista saattaa rajoittaa lentomelu ja maa-ainesten ottoalueiden läheisyys, jotka tulee tarkistaa suunnittelutarve- ja rakennusluvan käsittelyn yhteydessä. Mikäli mitoituksen mukainen rakentaminen sijoittuu olevien rakennusten tai tilakeskusten yhteyteen, uuden muodostettavan rakennuspaikan pinta-alan on oltava vähintään 5 000 m², muutoin 20 000 m². Rakentaminen on sovittava huolella ympäröivään maisemaan ja rakennettuun ympäristöön.

Lisäksi aluetta koskevat yleiset määräykset § 1 - § 10.

MA-1**MAISEMALLISESTI ARVOKAS PELTOALUE**

Kulttuurihistoriallisesti arvokas viljelymaisema-alue, jolla on erityistä merkitystä maiseman ja kyläkuvan kannalta. Alueella on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Alueella sallitaan vain maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen. Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä tai muuta tähän verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista lupaa. Tilojen haja-asutusluonteinen rakentaminen on tarkoitettu käytettäväksi tilan muilla alueilla.

Lisäksi aluetta koskevat yleiset määräykset § 1 - § 4, § 7.

MY-2

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA

Alueella on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Alueella sallitaan vain maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen. Maisemaa muuttavaa maarakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista lupaa.

Lisäksi aluetta koskevat yleiset määräykset § 1 - § 4.

W

VESIALUE

- KUNNAN RAJA
- YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA
(9 m kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva.)
- ALUEEN RAJA
- OHJEELLINEN ALUEEN RAJA
- OSA-ALUEEN RAJA
- SEUTUTIE
- ERITASOLIITTYMÄ
- OHJEELLINEN SEUTUTIE
Seudullisen tien katkoviivamerkintä osoittaa ohjeellisen tielinjauksen.
- YHDYSTIE
- OHJEELLINEN / VAIHTOEHTOINEN TIELINJAUS
- ULKOILUREITTI
- KEVYEN LIIKENTEEN REITTI
- ←--- TIELIIKENTEEN YHTEYSTARVE
- VIHERYHTEYSTARVE
- ~~~~~ MELUNTORJUNTATARVE

YLIJÄÄMÄMAIDEN LOPPUSIJOITUKSEEN VARATTU ALUE

Aluetta voidaan käyttää louheen ja puhtaiden ylijäämämaiden käsittelyyn, varastointiin ja loppusijoitukseen.

LENTOMELUVYÖHYKE 1 (LDEN YLI 60 dB)

Alueella ei sallita uusien asuntojen, sairaaloiden, hoitolaitosten, vanhainkotien, ja oppilaitosten rakentamista tai muiden sellaisten toimintojen sijoittamista, jotka ovat herkkiä melun haitoille. Alueella on korjausrakentaminen sallittu.

LENTOMELUVYÖHYKE 2 (LDEN 55-60 dB)

Alueella ei sallita uusien asuntojen, sairaaloiden, hoitolaitosten, vanhainkotien, ja oppilaitosten rakentamista tai muiden sellaisten toimintojen sijoittamista, jotka ovat herkkiä melun haitoille.

Alueella jo olevan asutuksen ja melulle herkän muun toiminnan säilyttäminen, korjaaminen ja vähäinen täydentäminen on mahdollista.

LENTOMELUVYÖHYKE 3 (LDEN 50-55 dB)

Suunnittelutarve- ja rakennuslupien käsittelyn yhteydessä on otettava huomioon viimeisin lentomeluennuste ja lentomelun aiheuttamat ääneneristävyysvaatimukset.

MITOITUSVYÖHYKKEEN I RAJA

Mitoituksen perusteet on esitetty § 1 ja uusien rakennuspaikkojen lukumäärä-laskelmat tiloittain selostuksessa.

MUINAISMUISTOLAIN NOJALLA RAUHOITETTU KIINTEÄ MUINAISJÄÄNNÖS

Merkinnällä on osoitettu kohteet, joilla sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja vahingoittaminen tai muu siihen kajoaminen on kielletty ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa. Aluetta koskevien maankäyttösuunnitelmien yhteydessä tulee ottaa yhteyttä museoviranomaisiin.

Numero viittaa kaavaselostuksessa olevaan luetteloon.

MUINAISMUISTOLAIN RAUHOITTAMA KIINTEÄ MUINAISJÄÄNNÖS

Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista suunnitelmista tulee pyytää Museoviraston lausunto.

RAUHOITETTU TAI MUUTOIN ARVOKAS LUONTOKOHDE

Numero viittaa kaavaselostuksessa olevaan luetteloon.

ARVOKAS GEOLOGINEN KALLIOALUE

Alueella toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa on katsottava, ettei erikoisia luonnonesiintymiä, turmella eikä aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

ARVOKAS GEOLOGINEN KALLIOALUE

Alueella toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa on katsottava, ettei erikoisia luonnonesiintymiä turmella eikä aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

ALUEEN OSA, JOKA ON LUONNONSUOJELULLISESTI ERITYISEN ARVOKAS

Alueella on merkittäviä kauneusarvoja tai erikoisia luonnonesiintymiä. Aluetta pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaan käytettäessä ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen. Alueella on voimassa MRL 128 §:n mukainen toimenpidekielto, joka koskee kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- tai täyttämistöitä tai muuta tähän rinnastettavaa toimenpidettä.

Suositus: Alueella metsänhoitotoimenpiteet tulisi suorittaa siten, että alueen suojeluarvot eivät vaarannu.

VOIMANSIIRTOLINJA.**RAAKAVESITUNNELI.**

Tunnelin välittömässä läheisyydessä on alueiden käytön ja toimenpiteiden suunnittelussa otettava huomioon, ettei vaaranneta tunnelia eikä sen veden laatua. Päijännetunnelin suoja-alue ulottuu 200 metrin etäisyydelle ja selvitysalue 500 metrin etäisyydelle molemmille puolille tunnelia.

ALUEEN OSA, JOKA ON VEDENHANKINTAA VARTEN TÄRKEÄÄ POHJAVESI-ALUETTA

Alueella on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjavesien suojeluun. Alueella rakentamista ja muuta maankäyttöä saattavat rajoittaa vesilain 18 § (pohjaveden muuttamiskielto) sekä ympäristönsuojelulain 8 § (pohjaveden pilaantumiskielto). Alueella on pohjavesien suojelemiseksi voimassa MRL 128 § mukainen toimenpiderajoitus, joka koskee kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- ja täyttämistöitä tai muuta tähän verrattavaa toimenpidettä. Lupaa ei kuitenkaan tarvita vedenhankintaan liittyviin MRL 128 § mukaisiin toimenpiteisiin. Jätevedet alueella on johdettava tiiviiseen umpisäiliöön tai pohjavesialueen ulkopuolelle. Lämmitysöljylle tarkoitetut säiliöt tulee sijoittaa rakennusten sisätiloihin ja varustaa vesi-tiiviillä suoja-altaalla, jonka tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan öljyn määrä.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE

Merkinnällä on osoitettu liito-oravan elinympäristö. Alueen suunnittelussa ja alueella suoritettavissa toimenpiteissä on huolehdittava siitä, että liito-oravan luonnossa havaittavia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei hävitetä tai heikennetä. Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman maankäyttö- ja rakennuslain maisematyölupaa (MRL 128 §).

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE

Merkinnällä on osoitettu arvokas luontoalue. Alueen suunnittelussa ja alueella suoritettavissa toimenpiteissä on kiinnitettävä huomiota alueen luontoarvojen säilymiseen.

SUOJA-ALUEEN RAJA

Maa-ainesten ottoalueen ulkopuolelle, noin 400 metrin etäisyydelle ulottuva suoja-alueen raja, jonka sisäpuolella rakentamista rajoittaa maa-ainesten ottotoiminta, joka tulee tarkistaa suunnittelutarve- ja rakennuslupan käsittelyn yhteydessä. Suoja-alueen sisällä sallitaan kuitenkin melun leviämistä estävien rakennelmien kuten maavallien rakentaminen.

ALUEEN OSA, JOKA MUODOSTAA KULTTUURIHISTORIAALISESTI ARVOKKAAN MAISEMAKONAISUUDEN

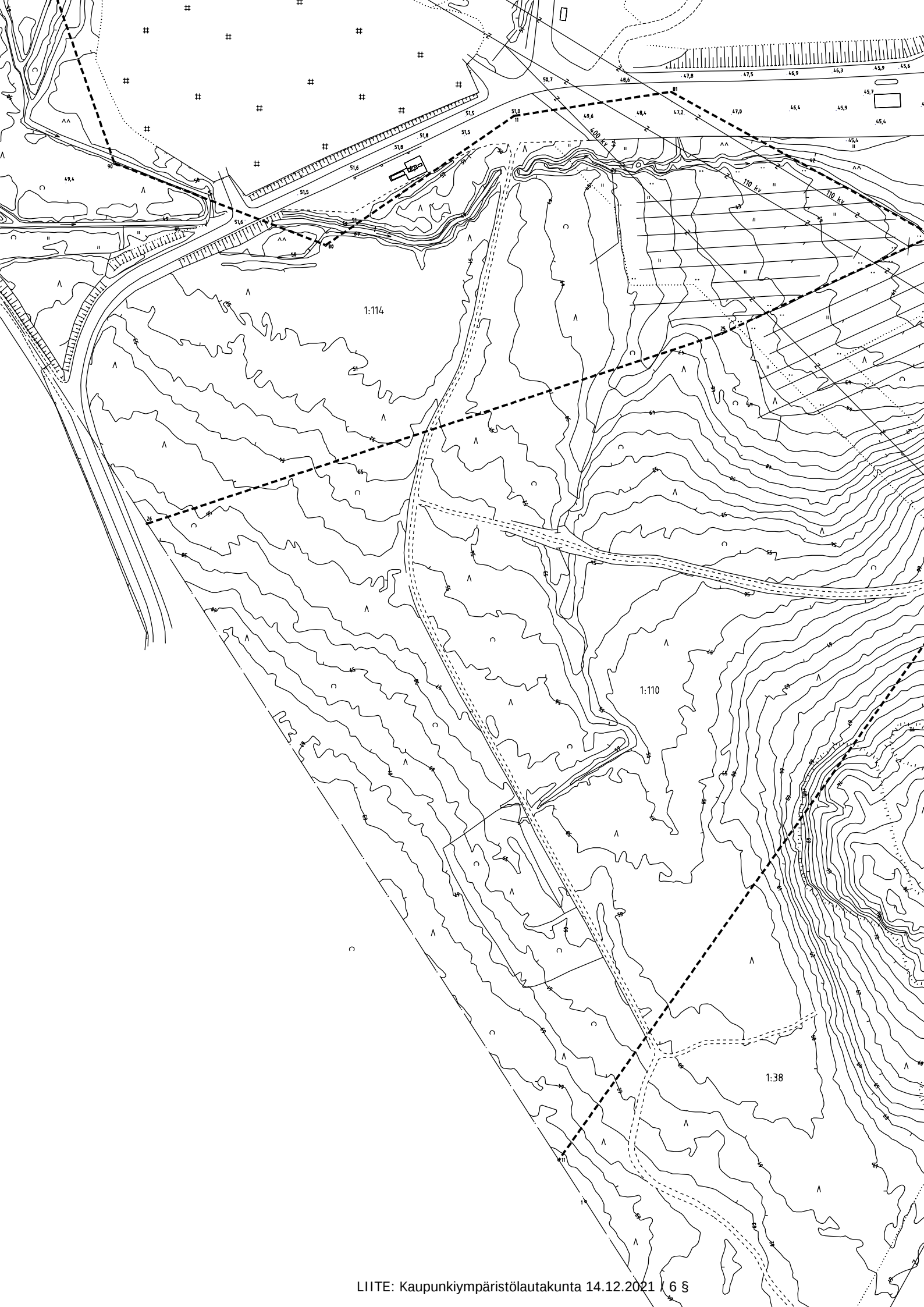
Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas maisemakokonaisuus ja alueella olevat erikoiset luonnonesiintymät tulee säilyttää. Kulttuurihistoriallisesti arvokas maisemakokonaisuus sisältää viljelyalueen sekä yksittäisten rakennusten tai rakennusryhmien lisäksi maisemaa jäsentävän historiallisen kylätiestön, maiseman kannalta tärkeän vanhan puuston sekä muut kulttuurihistorialliset rakenteet. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että rakennus sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyyliältään ja materiaaleiltaan sopeutuukyläkuvaan, olemassa oleviin tilakeskuksiin ja rakennuskantaan sekä ympäristöönsä. Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden istuttamista, kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa (MRL 43.2 §).

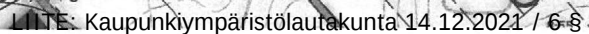
JÄTTEENKÄSITTELYALUE

Alue varataan jätteiden vastaanottoon, käsittelyyn ja/tai loppusijoitukseen.

PUHDISTETTAV/KUNNOSTETTAVA MAA-ALUE

Alueen maaperän pilaantuneisuus on selvitettävä ja maaperä kunnostettava.

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan kaupunginhallitukselta / kaupunkiympäristölautakunnalta** eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai

tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen Oma Vantaa -asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopuille tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä ne oikaisuvaatimukseen mukaan. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupunginhallituksen yhteystiedot:/kaupunkiympäristölautakunnan yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki

Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
(Aukioloajat: ma–ke 8.45–16.30, to 12.00–17.00 ja pe 7.45–15.30. Tarkista kesäajan ja arkipyhän aukiolo soittamalla tai osoitteesta <https://www.vantaa.fi/vantaa-info>)

Puhelin: (09) 83911 (vaihde)

Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi.vantaa.fi/web/oikaisuvaatimus>

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajkaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän päätökseen, joka koskee hankinto-oikaisua, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo

Kaupunginhallitus

PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki

Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankin-talain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely

on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhakuaja

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakuaja suora hankinnassa

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suora hankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suora hankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suora hankintaa koskevaa ilmoitusta, suora hankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suora hankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suorahankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edusta-jansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2050 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4100 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6140 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 510 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5

00520 Helsinki

puh. 029 56 43300

fax 029 56 43314

markkinaoikeus(at)oikeus.fi

asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Voit tehdä valituksen myös, jos olet kunnan jäsen. Poikkeuksen tähän muodostavat vaikutukseltaan vähäiset muutokset muuhun asemakaavaan kuin ranta-asemakaavaan. Näihin vaikutukseltaan vähäisiin muutoksiin kunnan jäsenellä ei ole valitusoikeutta. Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa

- muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta
- supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita
- nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla
- heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä tai
- muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen voi tehdä myös

- viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajkaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita. Kunnan jäsenen ja asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079, Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 6. Valitus poikkeamispäätökseen ja suunnittelutarveratkaisua koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet

- asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi
- viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistaja ja haltija,
- sellaisen kiinteistön omistaja tai haltija, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa
- se, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa

Valituksen voi tehdä myös

- kunta ja naapurikunta, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa
- toimialueellaan sellainen rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen
- viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen antopäivästä. Päätös annetaan julkipanon jälkeen. Päätöksen antopäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

TÄMÄ PÄÄTÖS ON ANNETTU JULKIPANON JÄLKEEN

_____ KUUN _____ PÄIVÄNÄ 2018, JOLLOIN SEN KATSOTAAN TULLEEN ASIANOMAISTEN TIETOON.